

Załącznik do Uchwały nr XXXII/161/2021
Rady Gminy Kolno z dnia 10 marca 2021 r.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY KOLNO
NA LATA 2021-2027

2021

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII.....	5
1. PODSTAWY PRAWNE.....	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE.....	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE.....	14
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE.....	14
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	15
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ.....	15
4. ZASOBY MIESZKANIOWE.....	19
5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY.....	20
6. EDUKACJA I WYCHOWANIE.....	26
7. KULTURA, SPORT I REKREACJA	27
8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	29
9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE.....	34
10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI.....	40
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	40
12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY.....	42
13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA	55
14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”.....	56
15. ANALIZA SWOT	70
16. WNIOSKI Z DIAGNOZY	73
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	76
IV. PROGRAMY I PROJEKTY	89
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	90
SPIS TABEL I WYKRESÓW	94

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kolnie. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy.

Strategia została przygotowana na lata 2021-2027. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu

o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Transport i komunikacja; Sytuacja demograficzna i Problem starzenia się, Zasoby mieszkaniowe; Gospodarka i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Kultura, sport i rekreacja; Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Bezpieczeństwo publiczne; Pomoc społeczna i wsparcie rodziny oraz Aktywność obywatelska.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolno na lata 2021-2027 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolno na lata 2021-2027 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027,
- Strategia Warmińsko-Mazurskie 2030,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Olsztyńskim na lata 2016-2025,
- Strategia Rozwoju Gminy Kolno 2016-2026.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące: 1. wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo, 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt, 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt, 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi, 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność, 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami, 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony, 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej, 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu, 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji.

Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele: 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, 2. Zmniejszenie długu publicznego

i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, 5. Stworzenie Polski Cyfrowej, 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej, 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne w latach 2021-2027.

Dokument zawiera m.in. wyzwania i cele rozwojowe kraju, w tym diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Polski, cele rozwojowe kraju w perspektywie do roku 2030, opis podejścia terytorialnego oraz matrycę potrzeb na lata 2021-2027 oraz uzasadnienie wyboru realizacji 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027: 1. Bardziej inteligentna Europa, 2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskomisyjna Europa, 3. Lepiej połączona Europa, 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, 5. Europa bliżej obywateli. Dokument obejmuje również opis warunków podstawowych, których spełnienie determinuje możliwość uruchomienia środków w poszczególnych celach polityki w kolejnej perspektywie, opis mechanizmów koordynacji i komplementarności polityki spójności z innymi politykami Unii Europejskiej, tj. Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybołówstwa oraz instrumentami finansowanymi z Unii Europejskiej, tj. programami zarządzanymi centralnie przez Komisję Europejską, zarys finansowania programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, katalog programów operacyjnych w Polsce w latach 2021-2027 oraz opis systemu instytucjonalnego służącego realizacji Umowy Partnerstwa.

W latach 2021-2027 w ramach Polityki Spójności możliwe będzie finansowanie przedsięwzięć ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju

Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego + i Funduszu Spójności. Proponowane **programy operacyjne** obejmują: program operacyjny w zakresie infrastruktury transportu, energetyki i środowiska, zdrowia, kultury, nauki i edukacji oraz spraw społecznych, program(-y) operacyjny(-ne) w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności oraz rozwoju cyfrowego, program operacyjny w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego, program operacyjny w zakresie województw wschodniej Polski, program operacyjny w zakresie wspierania regionów z deficytem/obszarów słabszych gospodarczo, program operacyjny Pomoc Techniczna oraz 16 regionalnych programów operacyjnych.

W okresie programowania 2021-2027 zaproponowano również nowe rozwiązanie w postaci Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego zadaniem ma być wspieranie działań na rzecz ograniczenia negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych związanych z odejściem od węgla i zaadoptowanie się do nowych warunków.

Strategia Warmińsko-Mazurskie 2030 jest dokumentem strategicznym wyznaczającym cele i kierunki rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego.

Problematykę społeczną ujęto m.in. w obrębie celu strategicznego 5.5. Kreatywna aktywności i celu operacyjnego 5.5.3. Ukształtowana tożsamość. Wyznaczony w jego ramach kierunek działania „Włączenie społeczne” zakłada wdrożenie takich działań jak: zintegrowane programy aktywizacji i integracji (w tym bezrobotnych, bezdomnych i osób z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzieży ze środowisk najuboższych zagrożonych dziedziczeniem ubóstwa, osób starszych, mniejszości narodowych), profilaktyka zdrowotna, realizacja programów zdrowotnych oraz promocja zdrowego stylu życia, współrealizacja przedsięwzięć w zakresie zdrowia, zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym, poprawa jakości pracy szkoły (w tym doskonalenie i rozszerzanie form pozaszkolnej działalności oświatowo-wychowawczej), wspieranie roli szkoły w procesie integracji województwa i budowania tożsamości regionalnej, resocjalizacja, systemy pomocy dla osób uzależnionych i współuzależnionych, systemy zastępczej opieki rodzinnej oraz opieki nad osobami starszymi (na poziomie wojewódzkim i powiatowym, wymagających również inicjowania rozwoju wolontariatu, tworzenia grup samopomocowych, wsparcia organizacji pozarządowych działających na rzecz osób i rodzin wymagających pomocy z zewnątrz).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Olsztyńskim na lata 2016-2025 jest dokumentem, w którym na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w powiecie, wyznaczono misję, cele, priorytety i kierunki działań.

Wyznaczone cele szczegółowe zakładają: wzmocnienie kompetencji rodziców oraz prawnych opiekunów w zakresie należytej opieki i wychowania dzieci, stymulowanie fizycznego, emocjonalnego i intelektualnego rozwoju dzieci i młodzieży, zapewnienie skutecznej pomocy rodzinom doświadczającym trudności opiekuńczo-wychowawczych, dysfunkcji i kryzysów, poprawę dostępności form rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie, zwiększenie dostępu osób niesamodzielnym i ich rodzin do pomocy i wsparcia, rozwój usług rehabilitacyjnych oraz kompensujących różne rodzaje niepełnosprawności, zmniejszanie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym korzystanie z dóbr i usług publicznych, kreowanie otoczenia sprzyjającego aktywności społeczno-zawodowej oraz integracji osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i starszych, wzrost zatrudnienia wśród mieszkańców powiatu będących w wieku aktywności zawodowej, zwiększanie aktywności i mobilności zawodowej, podnoszenie poziomu kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego, wzrost liczby podmiotów gospodarczych oraz miejsc pracy w powiecie, wzmocnienie roli ekonomii społecznej w aktywizacji zawodowej osób zagrożonych marginalizacją, wzrost świadomości społecznej w zakresie dbania o zdrowie i bezpieczeństwo, zmniejszenie dysproporcji w korzystaniu z opieki medycznej związanych ze statusem społecznym, ekonomicznym lub miejscem zamieszkania, ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem czynników uciążliwych i szkodliwych oraz chorób, w tym zakaźnych i zawodowych, podnoszenie kompetencji pracowników instytucji i organizacji działających w ramach lokalnego systemu pomocy i wsparcia, wzmocnienie standardów w zakresie zarządzania jednostkami oraz oferowanych przez nie usług społecznych oraz uzyskanie synergii działań różnych podmiotów dzięki zacieśnieniu współpracy oraz lepszemu jej skoordynowaniu.

Strategia Rozwoju Gminy Kolno 2016-2026 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i kierunki rozwoju gminy.

Do kierunków działań istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono: aktywizację społeczności lokalnej (stymulowanie i pobudzanie

mieszkańców poprzez różnego rodzaju działania skierowane do różnych grup wiekowych, kontynuowanie dotychczasowych wydarzeń cyklicznych i poszerzanie ich oferty, aktywizacja osób wykluczonych – najbiedniejszych, samotnych oraz w podeszłym wieku, wspieranie oddolnych inicjatyw mieszkańców służących społeczeństwu), rozwój oferty wychowawczo-edukacyjnej (modernizacja istniejących i adaptacji nowych budynków placówek oświatowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz ich doposażenie, zwiększanie zdolności przedszkolaków i uczniów oraz krzewienie w nich postaw proaktywnych, organizowanie zajęć pozalekcyjnych), rozwój infrastruktury sportowej i kultury (budowa nowych i modernizacja istniejących obiektów kulturalnych i sportowych, w szczególności Gminnego Ośrodka Kultury i jego filii w Bęsi, galerii, boisk, stadionów, orlików, placów zabaw czy siłowni plenerowej, a także świetlic wiejskich, klubów integracji, rozwój bazy aktywnego wypoczynku), poprawę opieki zdrowotnej i bezpieczeństwa (działania o charakterze profilaktycznym oraz informacyjnym – kampanie społeczne, wydarzenia kulturalne i sportowe promujące bezpieczny i prozdrowotny tryb życia, przygotowywanie programów i planów mających na celu profilaktykę zdrowotną oraz poprawę dostępności usług medycznych, utworzenie w Posterunku Policji w Kolnie, poprawa bezpieczeństwa publicznego poprzez zapobieganie oraz likwidację zagrożeń naturalnych oraz wynikających z działalności człowieka), wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, wzmacnianie współpracy podmiotów gospodarczych, promocję lokalnych produktów, promocję turystyczną i ochronę dziedzictwa kulturowego oraz rozwój infrastruktury turystycznej.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Kolno jest gminą wiejską, położoną w środkowej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie olsztyńskim. W obrębie powiatu olsztyńskiego sąsiaduje z gminami Biskupiec i Jeziorany, a także z gminami Bisztynek (powiat bartoszycki), Reszel (powiat kętrzyński) i Sorkwity (powiat mrągowski).

Gmina zajmuje powierzchnię 178,34 km², co stanowi 6,27% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi 16 sołectw: Bęsia, Górowo, Kabin, Kolno, Kominki, Kruzy, Lutry, Oterki, Otry, Ryn Reszelski, Samławki, Tarniny, Tejstymy, Wągsty, Wójtowo i Wysoka Dąbrowa. Siedziba władz gminy znajduje się w Kolnie.

Obszar gminy zlokalizowany jest na Pojezierzu Mazurskim; rzeźba terenu jest urozmaicona, w krajobrazie dominują pola. W gminie znajdują się tereny objęte różnymi formami ochrony przyrody, są to: Rezerwat Bukowy oraz Obszary Chronionego Krajobrazu – Doliny Symsarny, Doliny Rzeki Guber, Jezior Legińsko-Mrågowskich. Na terenie gminy znajduje się morenowe Jezioro Luterskie – jedno z największych na Pojezierzu Olsztyńskim oraz wypływająca z niego rzeka Symsarna.

Historię gminy dokumentują zachowane zabytki, świadczące o jej ciekawej historii i kulturze. Do najcenniejszych zabytków w gminie należą: pałac i wiatrak w Bęsi, zespoły dworskie – w Górowie, Oterkach i Tejstymach, a także zabytki sakralne – kaplica Matki Bożej Różańcowej w Kabinach, kościół Trzech Króli i Św. Anny w Kolnie, kaplica cmentarna w Kolnie, kaplica Św. Jana Chrzciciela w Kominkach, Kościół pw. Matki Boskiej Królowej Polski w Otrach, Kościół pw. Św. Marii Magdaleny i Św. Walentego w Lutrach wraz z przykościelnym cmentarzem, Kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Rynie Reszelskim wraz z przykościelnym cmentarzem, Kaplica Podwyższenia Krzyża Świętego w Samławkach, Kaplica Matki Bożej Różańcowej w Wągstach, Kaplica Matki Bożej Bolesnej w Wójtowie, Kaplica w Wysokiej Dąbrowie, cmentarze z okresu I wojny światowej w Górkowie i Kabinach oraz cmentarz ewangelicki w Tejstymach.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Gmina Kolno posiada korzystny, zewnętrzny układ komunikacyjny. Przez jej teren przebiega droga krajowa nr 57 z Bartoszyca do Szczytna oraz 4 drogi wojewódzkie – nr 590 z Reszła do Biskupca, nr 593 z Jezioran do Reszła, nr 594 z Bisztyńka do Kętrzyna oraz 596 z Mnichowa do Biskupca. Sieć komunikacyjną gminy uzupełniają drogi powiatowe (o długości (54,4 km) oraz drogi gminne (o długości (35,8 km). Łączna długość dróg publicznych w gminie wynosi 130,4 km (w tym 88,5 km utwardzonych). Należy dodać, że przez środkową część gminy przebiega magistrala kolejowa Poznań – Skandawa ze stacją kolejową w Górowie.

Kolno położone jest w odległości ok. 30 km od Kętrzyna, 40 km od Bartoszyca i 50 km od stolicy powiatu i województwa – Olsztyna. Od Warszawy dzieli je 230 km.

Usługi komunikacji publicznej w gminie realizują Przewozy Pasażerskie M. Maziec w Jezioranach (komunikacja ta nie jest wystarczająca; aby dojechać do pracy do okolicznych miejscowości trzeba posiadać samochód), a dowóz dzieci do szkół prowadzi firma Transport Usługowy M. Ruciński z Lutry.

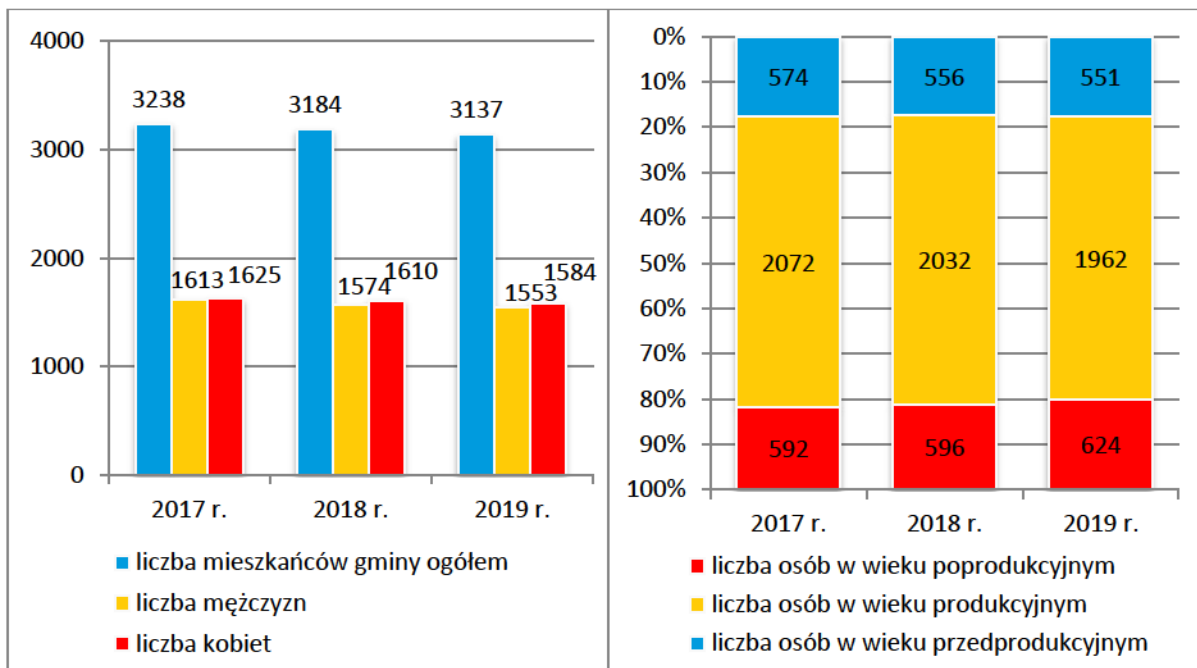
Ocenia się, że wewnętrzny transport publiczny nie jest mocną stroną w gminie; w miarę dobry dostęp do komunikacji publicznej mają mieszkańcy Kolna, Bęsi i Górowa; natomiast z dużymi trudnościami borykają się mieszkańcy miejscowości: Kabiny, Samławki, Kominki, Ryn Reszelski, Wysoka Dąbrowa, Lutry, Górkowo, Tejstymy, Oterki, Otry, Wólka, Kruzy – gdzie połączenie może zapewnić jedynie prywatny samochód.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba ludności gminy stale zmniejszała się (z 3.238 w 2017 r. do 3.137 w 2019 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowiły kobiety.

W analizowanym okresie liczba dzieci i młodzieży oraz liczba osób w wieku produkcyjnym stale spadała, natomiast liczba osób starszych systematycznie rosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

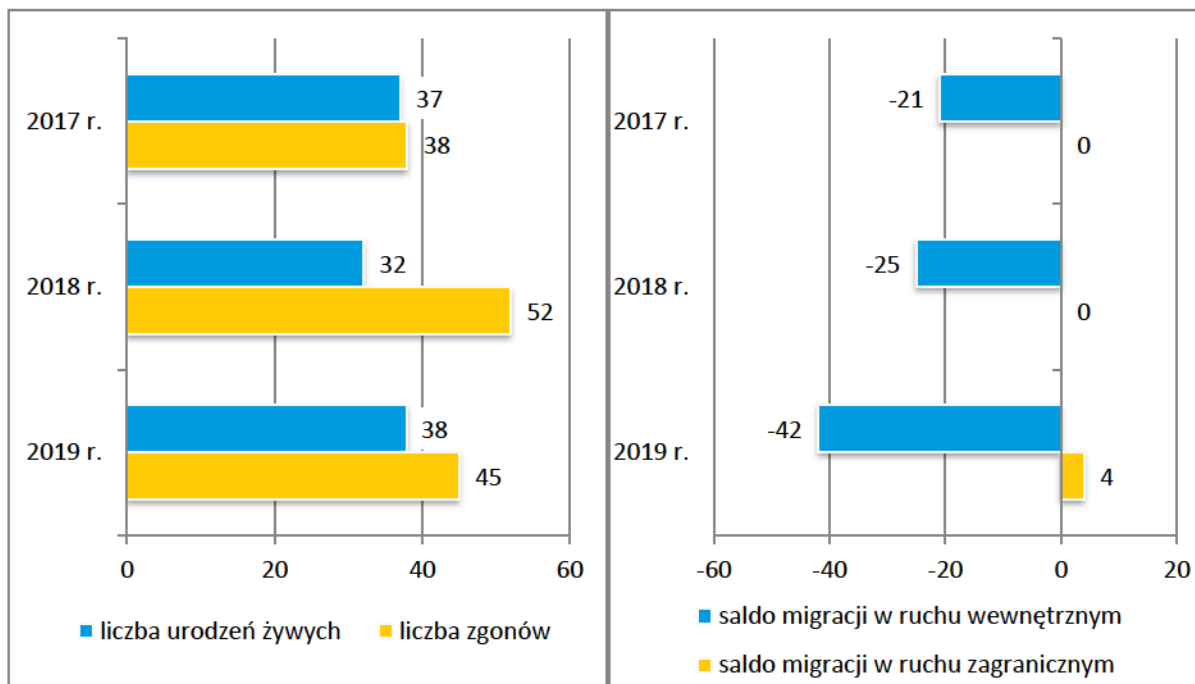
Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2017-2019

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 przyrost naturalny w gminie był ujemny (-1 w 2017 r., -20 w 2018 r., -7 w 2019 r.), podobnie jak saldo migracji, odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym (-21 w 2017 r., -25 w 2018 r., -38 w 2019 r.).

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2017-2019

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy zwrócić uwagę na systematycznie rosnący udział osób starszych w populacji gminy. W analizowanym okresie współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi zwiększał się z roku na rok (21 w 2017 r., 21,3 w 2018 r. i 22,8 w 2019 r.), podobnie jak odsetek osób w wieku 65+ wśród ogółu mieszkańców gminy (14,8 w 2017 r., 14,9 w 2018 r., 15,7 w 2019 r.) Na tej podstawie przypuszczać należy, że w niedługim czasie gmina zmagać się będzie z postępującym procesem starzenia się społeczności lokalnej.

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilali osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatek i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje

się, że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów społecznych, zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Problem starzenia się lokalnej społeczności staje się nowym wyzwaniem dla pomocy społecznej. Należy przy tym pamiętać, że w najbliższej perspektywie 2020-2025 będziemy mieć do czynienia z 2. grupami seniorów – młodszą (do 79 lat) i starszą (80 lat i więcej). Istnieje więc potrzeba podjęcia działań adresowanych do obu grup – prewencyjnych, zapobiegających chorobom i niedołęstwu, umożliwiających podnoszenie jakości życia i wykorzystanie potencjału młodszych oraz opiekuńczych wobec starszych.

W gminie Kolno do najistotniejszych problemów dotyczących seniorów zalicza się: niedogodności transportowo-komunikacyjne, niski standard życia, utrudniony dostęp do świadczeń zdrowotnych, w tym do specjalistycznej opieki zdrowotnej, ograniczony kontakt z bliskimi, osamotnienie, brak instytucji wsparcia dla seniorów, marazm i brak stymulacji do aktywności społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie wspiera seniorów poprzez m.in. usługi opiekuńcze, pomoc finansową, a także świadczenie pieniężne na zakup żywności oraz kierowanie do domów pomocy społecznej. Seniorzy z gminy mają możliwość udziału w przedsięwzięciach kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, ale raczej brakuje imprez im dedykowanych; wyjątkiem są organizowane przez Przedszkole Samorządowe w Kolnie spotkania z okazji Dnia Babci i Dziadka.

Pracownicy GOPS-u podkreślają, że choć działa Koło Gospodyń Wiejskich w Bęsi, w gminie brakuje rozwiązań w zakresie usług społecznych skierowanych do seniorów. Nie ma dziennego domu pobytu, klubu seniora czy uniwersytetu trzeciego wieku, a także organizacji pozarządowych zajmujących się zaspokajaniem potrzeb osób starszych.

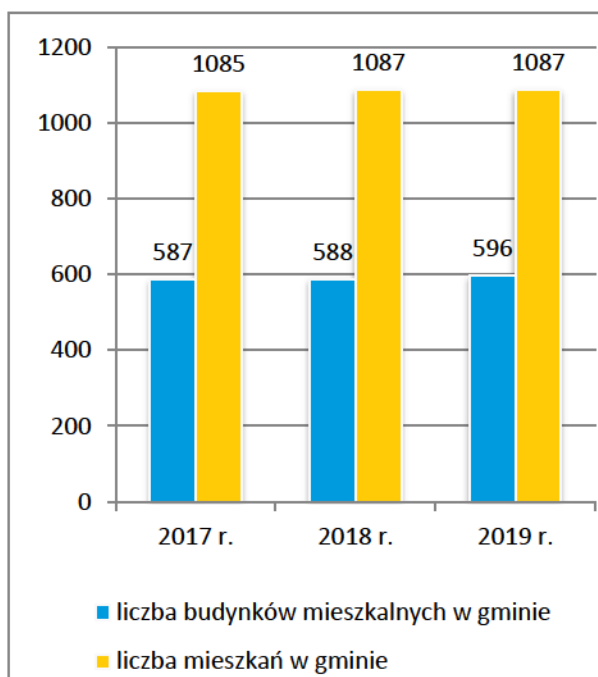
4. ZASOBY MIESZKANIOWE

Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba mieszkań w gminie pozostawała na zbliżonym poziomie (1.085 w 2017 r., 1.087 w latach 2018-2019). Z kolei z danych Urzędu Gminy Kolno wynika, że liczba mieszkań komunalnych stale zmniejszała się (z 27 w 2017 r. do 17 w 2019 r.). Spośród nich w latach 2017-2018 wydzielono 4, a w 2019 roku 1 lokal socjalnych.

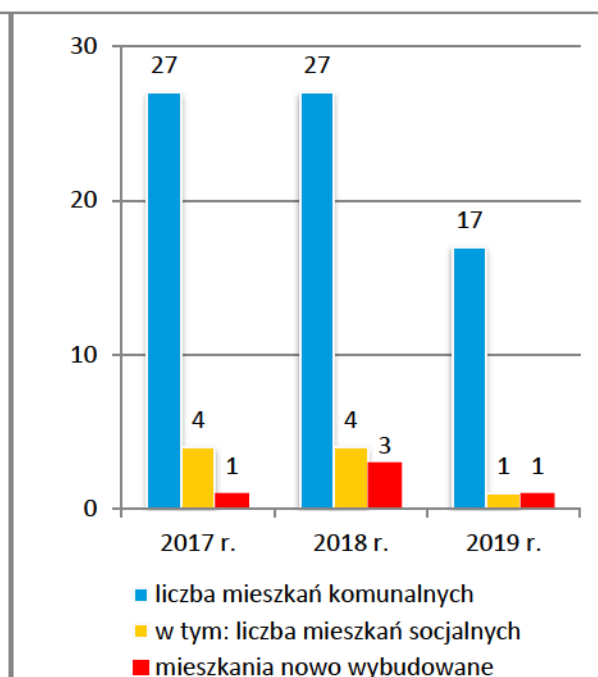
W analizowanym okresie liczba wniosków osób oczekujących na mieszkanie komunalne z zasobów gminy wyniosła po 2 w latach 2017-2018 oraz 5 w 2019 roku, z kolei na przydział mieszkania socjalnego oczekiwało 15 osób w latach 2017-2018 oraz 1 osoba w 2019 roku. Warto dodać, że w latach 2017-2018 2 osoby otrzymały wyroki eksmisyjne bez wskazania lokalu socjalnego.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2017-2019

Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2017-2019

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Gminy Kolno.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2018 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 89,1% mieszkań, łazienkę posiadało 77,9% mieszkań, a centralne ogrzewanie 62,2% mieszkań.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Są to świadczenia pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

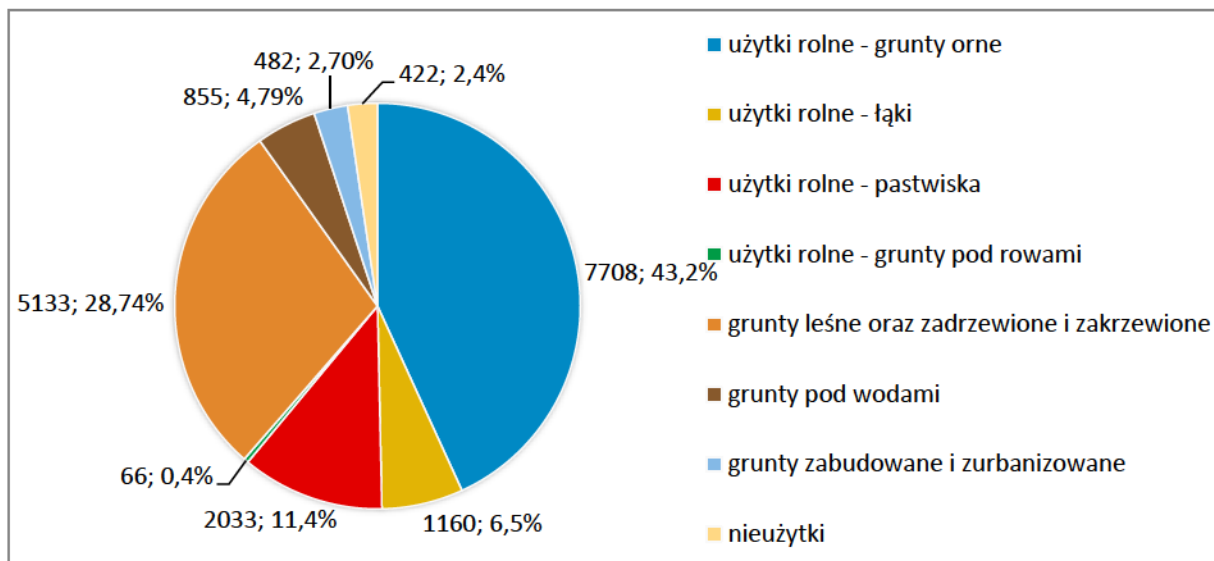
Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	3	0	1
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	1384	0	179

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie.

5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Kolno jest gminą o charakterze rolniczym z inklinacjami w kierunku rozwoju turystyki. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne zajmując 61,4%, w tym grunty orne (43,2%) a łąki i pastwiska (17,9%). Grunty leśne zajmują 28,7%. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

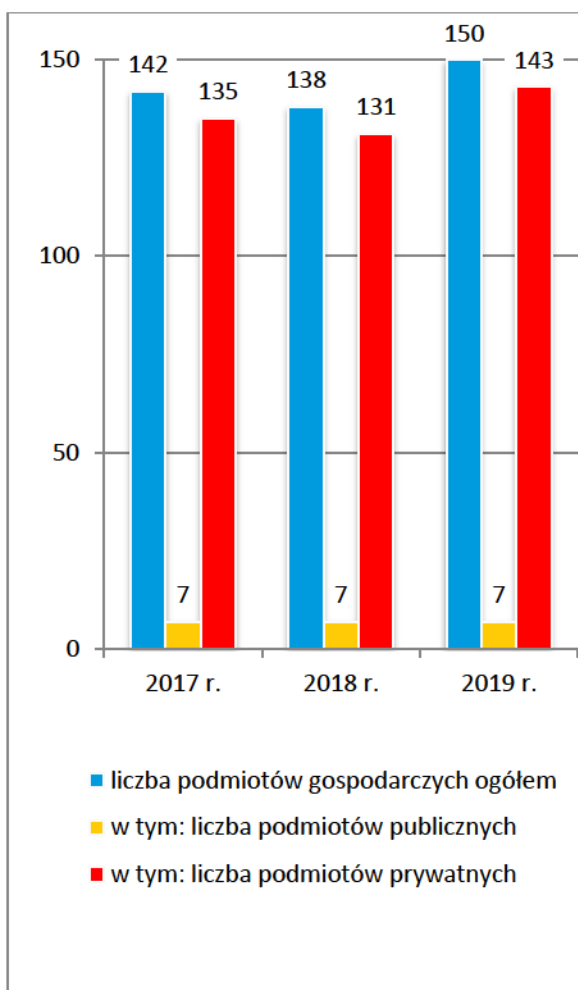
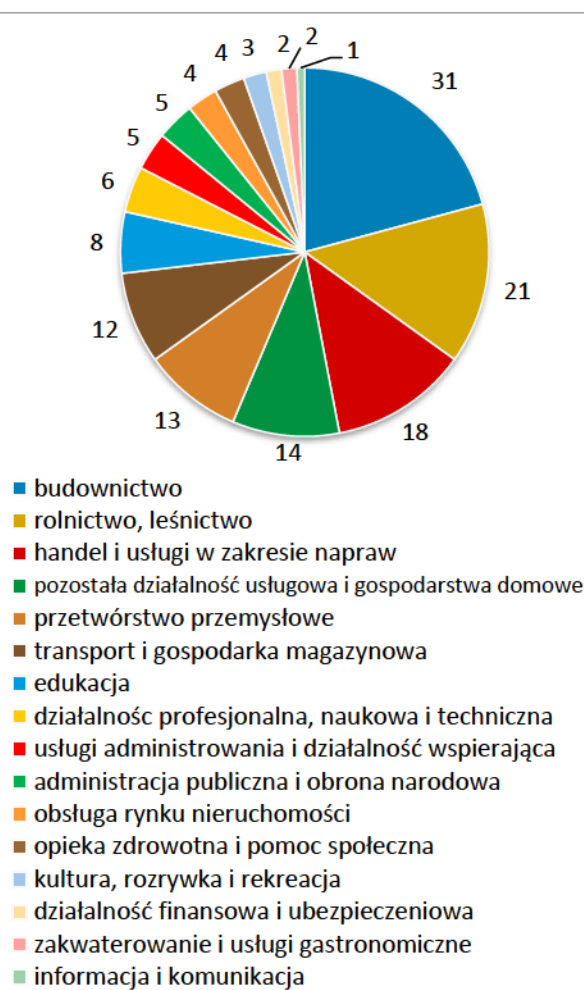
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

W gminie panują sprzyjające warunki do produkcji rolnej – przeważają gleby III i IV klasy bonitacyjnej, korzystne warunki wodne i dogodnie ukształtowanie terenu. Do podstawowych form gospodarowania zalicza się produkcję roślinną i hodowlę zwierząt. W produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż, w produkcji zwierzęcej hodowla bydła. W gminie przeważają gospodarstwa małe i średnie (od 1 do 15 ha). Na terenie gminy występują udokumentowane złoża surowców mineralnych – iłów i torfów.

W latach 2019 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie była większa niż w latach 2017-2018 (142 w 2017 r., 138 w 2018 r., 150 w 2019 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (135 w 2017 r., 131 w 2018 r., 143 w 2019 r.). W 2019 roku dominującymi rodzajami działalności gospodarczej prowadzonej w gminie były: budownictwo (31 podmiotów), rolnictwo (21) oraz handel i usługi w zakresie napraw (18).

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2017-2019**Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2019 roku**

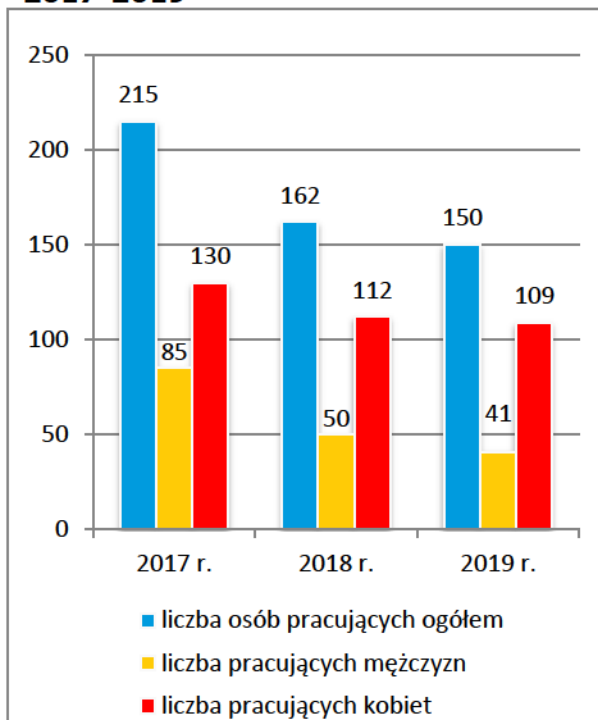
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Kolno zmniejszała się z roku na rok (z 215 w 2017 r., do 150 w 2019 r.), podobnie jak liczba osób pracujących na 1.000 mieszkańców (66 w 2017 r., 51 w 2018 r., 48 w 2019 r.). W analizowanym okresie stale spadała również liczba osób bezrobotnych w gminie (z 205 w 2017 r. do 141 w 2019 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (126 w 2017 r., 106 w 2018 r., 84 w 2019 r.).

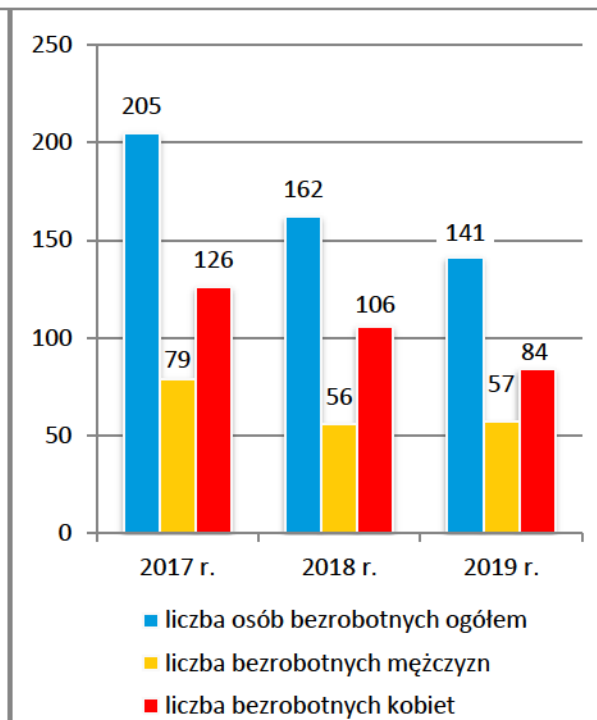
W latach 2017-2019 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym systematycznie zmniejszał się (z 9,9% w 2017 r. do 7,2% w 2019 r.).

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2017-2019*

Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2017-2019

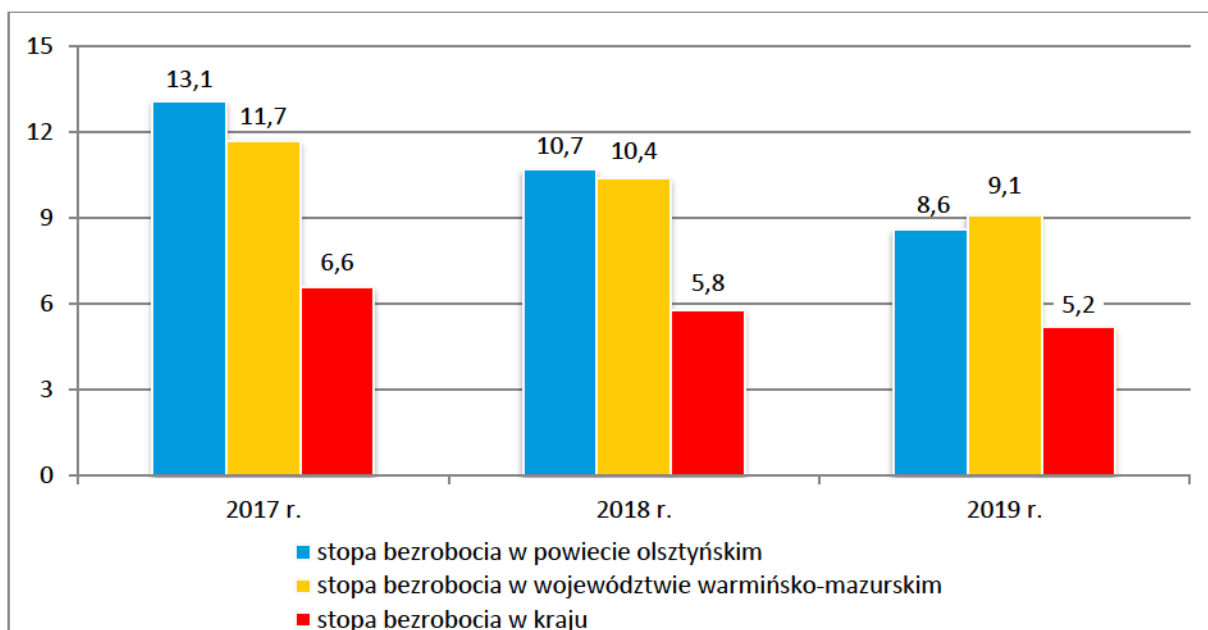
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Do największych pracodawców w gminie należą: ZRT – spółka z o.o. w Samławkach zajmująca się głównie produkcją mebli oraz Urząd Gminy Kolno wraz z jednostkami organizacyjnymi. Ocenia się, że liczba miejsc pracy w gminie nie jest wystarczająca, a mieszkańcy znajdują zatrudnienie poza jej terenem, m.in. w Olsztynie i Biskupcu.

W latach 2017-2018 stopa bezrobocia w powiecie olsztyńskim była wyższa niż w województwie warmińsko-mazurskim i wyższa niż w kraju, natomiast w 2019 roku wyższa niż w kraju, lecz niższa niż w województwie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie olsztyńskim, w województwie warmińsko-mazurskim i w kraju w latach 2017-2019 (w %)

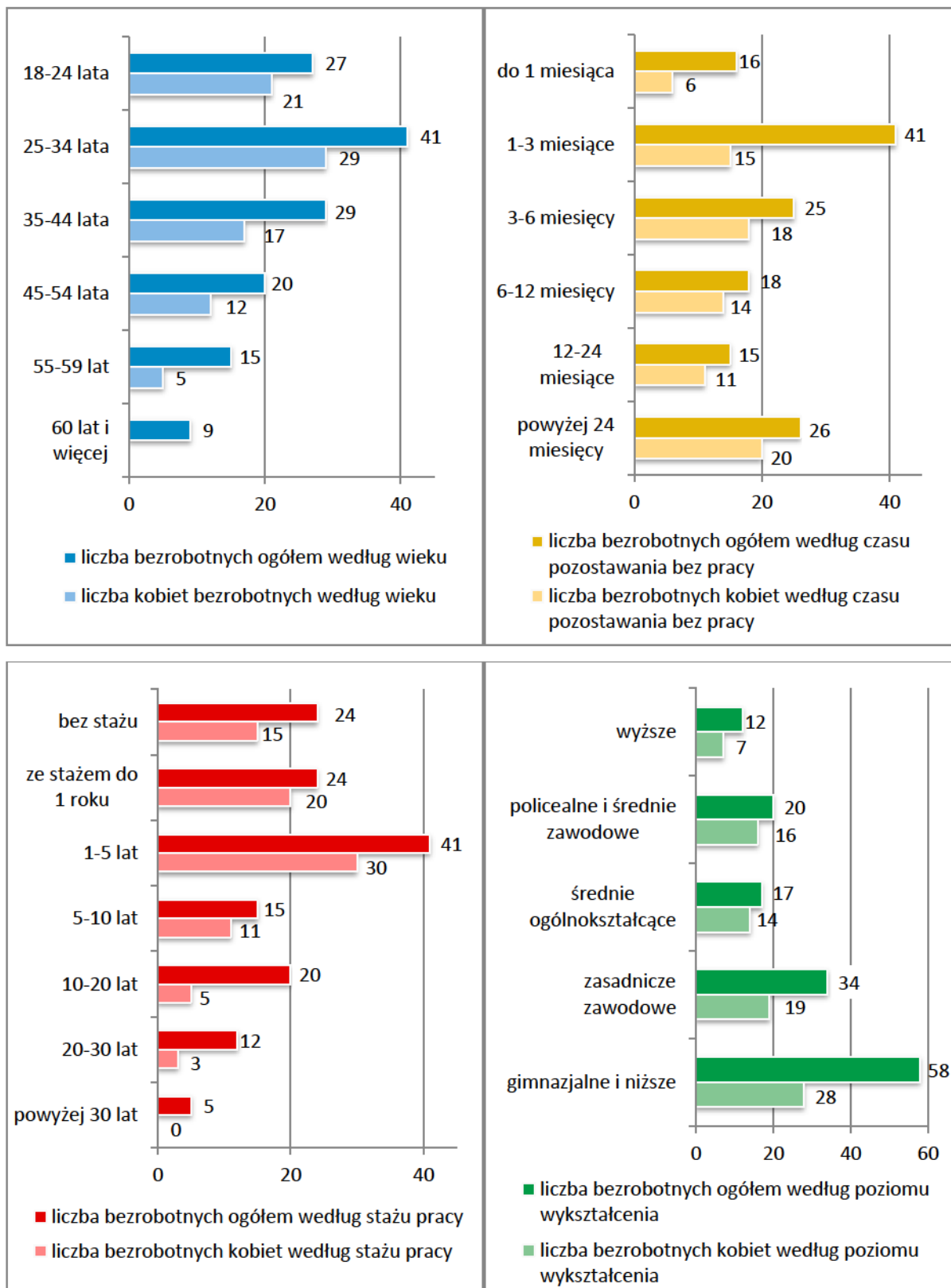

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2019 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode, w wieku 25-34 lata (41 osób, w tym 29 kobiet), osoby pozostające bez zatrudnienia 1-3 miesiące (41 osób, w tym 15 kobiet), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (41 osób, w tym 30 kobiet), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (58 osób, w tym 28 kobiet).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Olsztynie.

6. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W gminie Kolno funkcjonują 4 szkoły podstawowe (w tym 2 niepubliczne) oraz 2 przedszkola (w tym 1 niepubliczne). Młodzież z gminy może kontynuować naukę m.in. w Olsztynie, gdzie znajdują się licea, technika i szkoły branżowe.

Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kolnie	11-311 Kolno 27
	w tym: Szkoła filialna w Bęsi	Bęsia 25, 11-311 Kolno
2.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Lutrach	11-311 Lutry 8
3.	Przedszkole Samorządowe w Kolnie z Filią w Bęsi	Bęsia 25, 11-311 Kolno
4.	Niepubliczne Przedszkole w Lutrach	Lutry 8-9, 11-311 Kolno
5.	Publiczny Specjalny Katolicki Ośrodek Edukacyjno-Wychowawczy w Kruzach	Kruzy 18, 11-311 Kolno
	w tym: Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna	
	Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy	

Źródło danych: Urząd Gminy Kolno.

W roku szkolnym 2019/2020 do szkół podstawowych na terenie gminy uczęszczało 197 uczniów, a do przedszkoli łącznie 71 dzieci. W roku szkolnym 2019/2020 w gminie pracowało 29 nauczycieli (w tym 23 w szkołach i 6 w przedszkolach).

Placówki oświatowe w gminie są wyposażone w sprzęt audiowizualny, zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki i sprzętu komputerowego. Uczniowie objęci są opieką pedagoga szkolnego, psychologa i pielęgniarki, mogą również korzystać z pomocy logopedy.

Szkoły organizują zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań – tematyczne, artystyczne i sportowe, uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu umiejętności uczniów i wyrównywaniu ich szans edukacyjnych oraz doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze. Szkoły prowadzą także lekcje na temat uzależnień

i pokazy pierwszej pomocy. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą korzystać z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych.

Wśród wymogów koniecznych dla zapewnienia rozwoju placówek oświatowych w gminie wskazuje się przede wszystkim potrzebę poprawy warunków lokalowych Przedszkola w Kolnie.

7. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Głównymi instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną w gminie Kolno są Gminny Ośrodek Kultury oraz Biblioteka Publiczna Gminy Kolno z siedzibą w Lutrach.

Ośrodek prowadzi działalność kulturalną, z zakresu zaspokajania potrzeb kulturalnych społeczeństwa, upowszechniania kultury i sztuki oraz tworzy warunki do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego. Swoją działalność skupia głównie na organizacji imprez kulturalno-rozrywkowych oraz prowadzeniu zajęć dla dzieci i młodzieży. Placówka posiada filię w Bęsi pn. Centrum Kultury.

Biblioteka Gminna służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych, informacyjnych i czytelniczych mieszkańców gminy oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Do jej zadań należy w szczególności gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, udostępnianie zbiorów na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2019 roku księgozbiór biblioteki liczył 6.657 woluminów, liczba czytelników wyniosła 249, a liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz – 2.261 woluminów. W 2019 roku zakupiono i opracowano 234 książki na kwotę 6.629 zł, przy czym 87 pozycji na kwotę 2.520 zł pochodziło z dotacji Biblioteki Narodowej.

Placówka umożliwia czytelnikom korzystanie z komputerów z dostępem do sieci Internet; na wyposażeniu biblioteki są 3 komputery, w tym 2 podłączone do sieci Internet. Obok podstawowej działalności Biblioteka włącza się w działania kulturalno-oświatowe i promocyjne. Biblioteka prowadzi 2 punkty biblioteczne – w Bęsi i w Kruzach.

Działalność kulturalną w gminie prowadzi także Koło Gospodyń Wiejskich kultywujące tradycje ludowe. Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminny Ośrodek Kultury w Kolnie w tym: Centrum Kultury w Bęsi	11-311 Kolno 25 Bęsia, 11-311 Kolno
2.	Biblioteka Publiczna Gminy Kolno	Lutry 12, 11-311 Kolno

Źródło danych: Urząd Gminy Kolno.

Gmina Kolno posiada różnorodny kalendarz imprez kulturalnych, i rozrywkowych. Do ważniejszych imprez organizowanych w gminie należą: Dożynki Gminne, Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Gminny Dzień Kobiet oraz Dzień Mężczyzn, Konkurs recytatorski „Spotkania z poezją”, Gminny Dzień Rodziny, Międzygminny Konkurs Kolęd i Pastorałek oraz Mikołajki.

Potencjał sportowy gminy skupia się przede wszystkim w oddanej do użytku w 2016 roku sali sportowej przy Szkole Podstawowej w Kolnie. Gmina stara się różnicować ofertę, poprzez promocję różnego rodzaju aktywności dla wszystkich grup wiekowych. W obiekcie organizowano m.in. treningi sztuk walki skierowane do dzieci i młodzieży oraz turniej piłki siatkowej dla dorosłych mieszkańców gminy. Gmina włącza się także w ogólnokrajowe akcje promujące kulturę fizyczną – cykliczny Turniej Sportowy Miast i Gmin oraz Europejski Tydzień Sportu. Co roku w gminie organizowane są Gminne Trzeciomajowe Biegi Uliczne. Najważniejszym wydarzeniem sportowym odbywającym się na terenie gminy, jest organizowany we współpracy z okolicznymi samorządami i klubami kolarskimi, Międzynarodowy Wyścig Kolarski Dookoła Jeziora Luterskiego.

Gmina Kolno posiada zasoby przyrodnicze i kulturowe pozwalające na rozwój na jej terenie różnych form rekreacji i wypoczynku. Przez teren gminy przebiegają szlaki turystyczne – samochodowe i rowerowe, zaś na południowo-zachodnim brzegu jeziora Luterskiego rozpoczyna swój bieg szlak kajakowy rzeki Symsarny, którym można dopłynąć do Łyny w Lidzbarku Warmińskim. Do ciekawszych szlaków turystycznych w gminie należą: „Szlak Polskich Zamków Gotyckich” i „Szlak Mazurski”.

8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Kolno funkcjonuje 1 zakład opieki zdrowotnej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie

lp.	nazwa jednostki	adres jednostki
1.	SAMMED Beata Samul-Kozłowska Spółka jawna w Lutrach	Lutry 48, 11-311 Kolno

Źródło danych: Urząd Gminy Kolno.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej była zwiększała się z roku na rok (9.826 w 2017 r., 10.091 w 2018 r., 10.371 w 2019 r.). Na terenie gminy usługi świadczy tylko lekarz rodzinny.

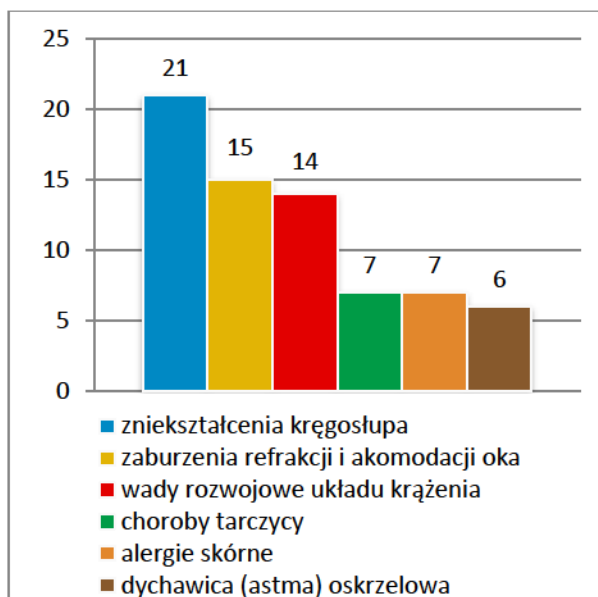
Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców gminy realizuje Szpital Powiatowy im. Jana Mikulicza w Biskupcu (ul. Armii Krajowej 8, 11-300 Biskupiec).

Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarczają dane przekazane przez SAMMED Beata Samul-Kozłowska Spółka jawna w Lutrach. Wynika z nich, że w 2019 roku z powodu chorób przewlekłych pod opieką czynną lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej pozostawało 78 dzieci i młodzieży oraz 695 osób dorosłych. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: zniekształcenia kręgosłupa (21), zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (15), wady rozwojowe układu krążenia (14), choroby tarczycy, alergii skórne (po 7), dychawica (astma) oskrzelowa (6), niedokrwistość, otyłość (po 5), wady rozwojowe – aberracje chromosomowe, zaburzenia rozwoju (po 4) oraz alergii pokarmowe (3). Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano choroby układu krążenia (479 osób), cukrzycę (124), przewlekły nieżyt oskrzeli – dychawicę oskrzelową (118), choroby tarczycy (109), nowotwory (60), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (51), przewlekłe choroby układu trawienego (40), choroby obwodowego układu nerwowego (25) i niedokrwistość (16).

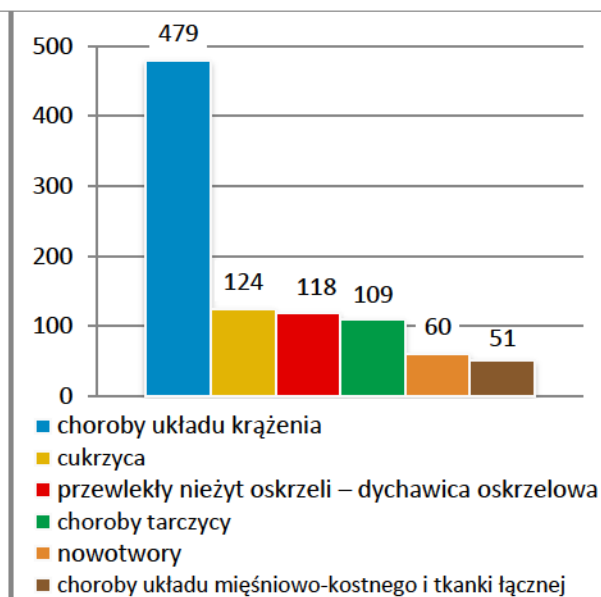
Na koniec 2019 roku łączna liczba osób zadeklarowanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówkach wynosiła 1.630, w tym 218 dzieci i 1.412 osób dorosłych.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2019 roku

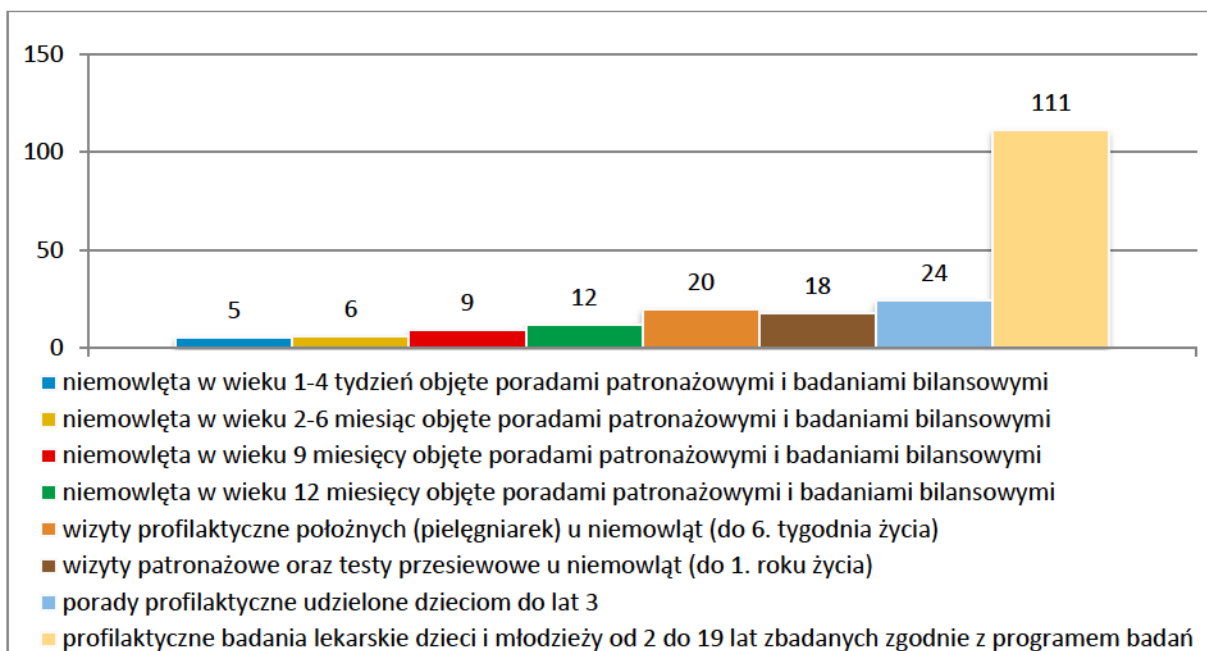

Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2019 roku

Źródło danych: SAMMED Beata Samul-Kozłowska Spółka jawna w Lutrach.

W 2019 roku SAMMED Beata Samul-Kozłowska Spółka jawna w Lutrach sprawował także opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2019 roku

Źródło danych: SAMMED Beata Samul-Kozłowska Spółka jawna w Lutrach.

W 2019 roku poradom patronażowym i badaniom bilansowym (w tym przesiewowym) poddano 5 niemowląt od 1 do 4 tygodnia życia, 6 niemowląt od 2 do 6 miesięcy, 9 niemowląt w wieku 9 miesięcy oraz 12 niemowląt w wieku 12 miesięcy. Liczba wizyt profilaktycznych położnych (pielęgniarek) u niemowląt do 6. tygodnia życia oraz liczba wizyt patronażowych pielęgniarek i testów przesiewowych u niemowląt do 1. roku życia wyniosła odpowiednio 20 i 18. Z porad profilaktycznych korzystały również dzieci do lat 3 (udzielono 24 takie porady), natomiast profilaktycznym badaniom lekarskim poddano 111 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat.

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

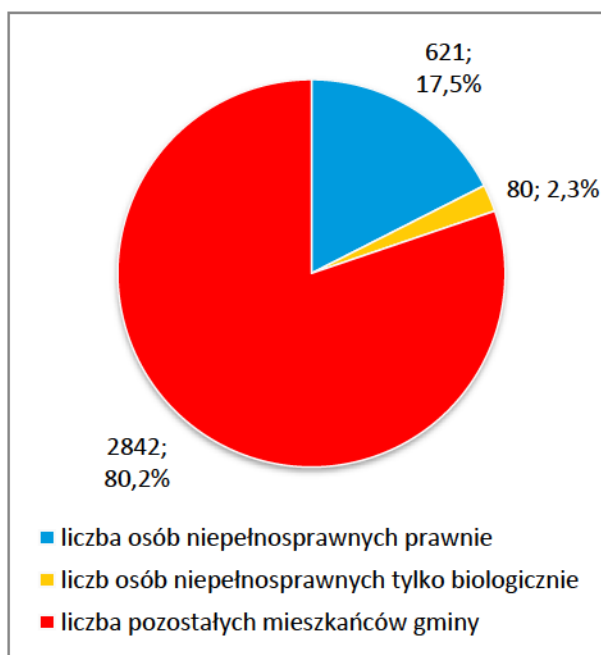
Mimo upływu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich

charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

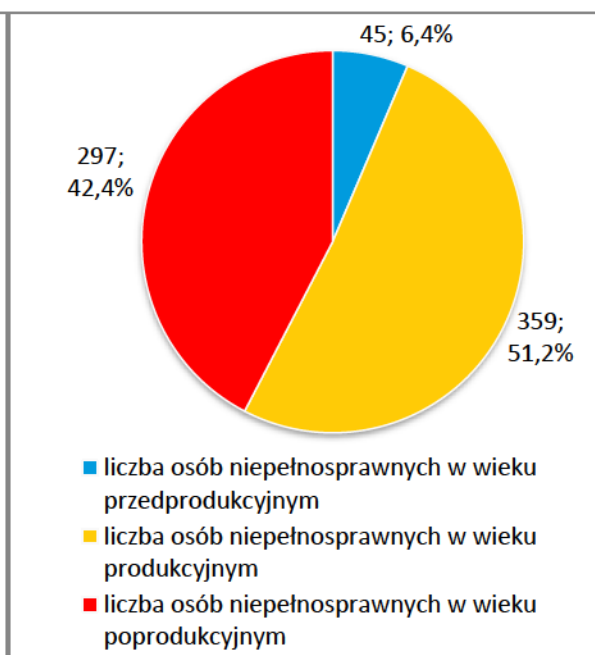
W 2002 roku w gminie Kolno mieszkało 701 osób niepełnosprawnych. Wśród nich większość stanowiły kobiety (356 osób) oraz osoby niepełnosprawne prawnie (621 osób), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 80 osób.

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 19,8%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (359 osób) i poprodukcyjnym (297 osób). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku

Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

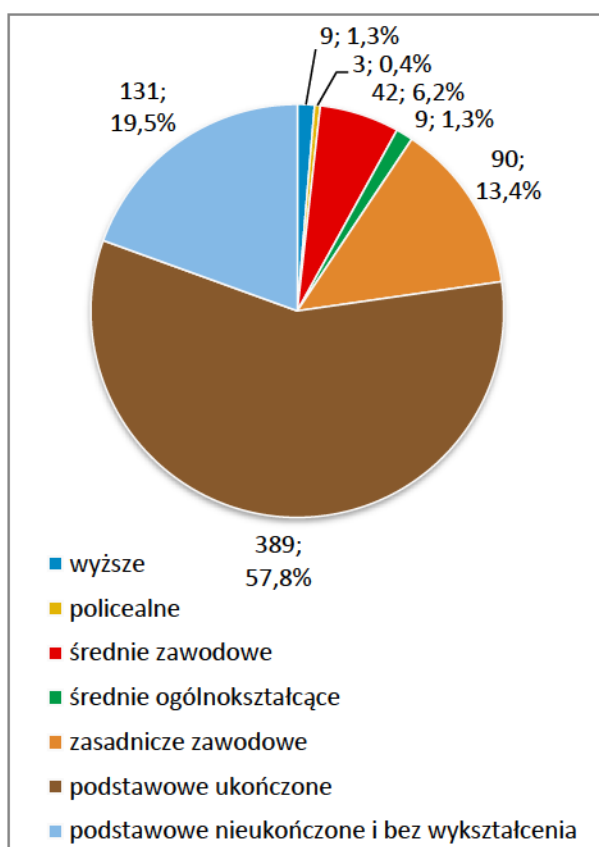

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

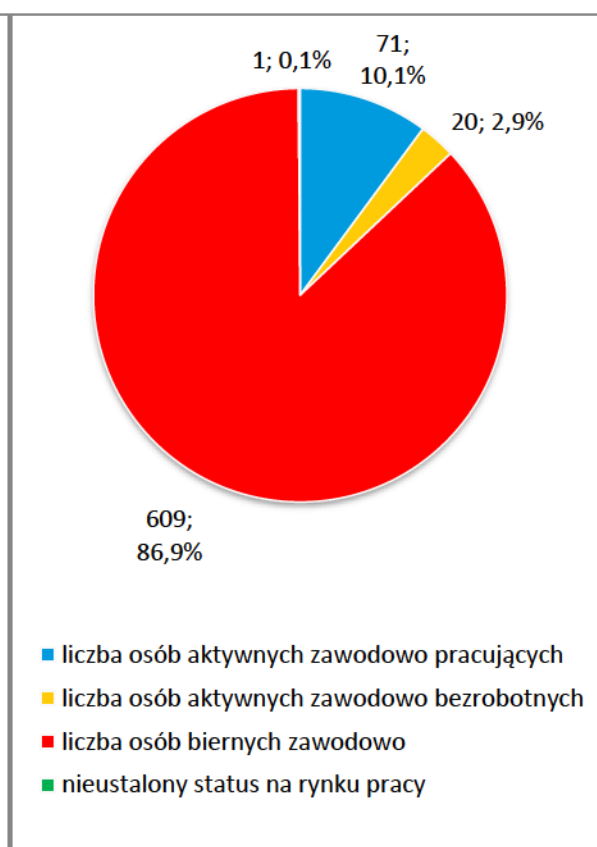
Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 17,4% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Dużo większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób starszych w gminie, wynosił on bowiem aż 54,4%.

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej.

Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

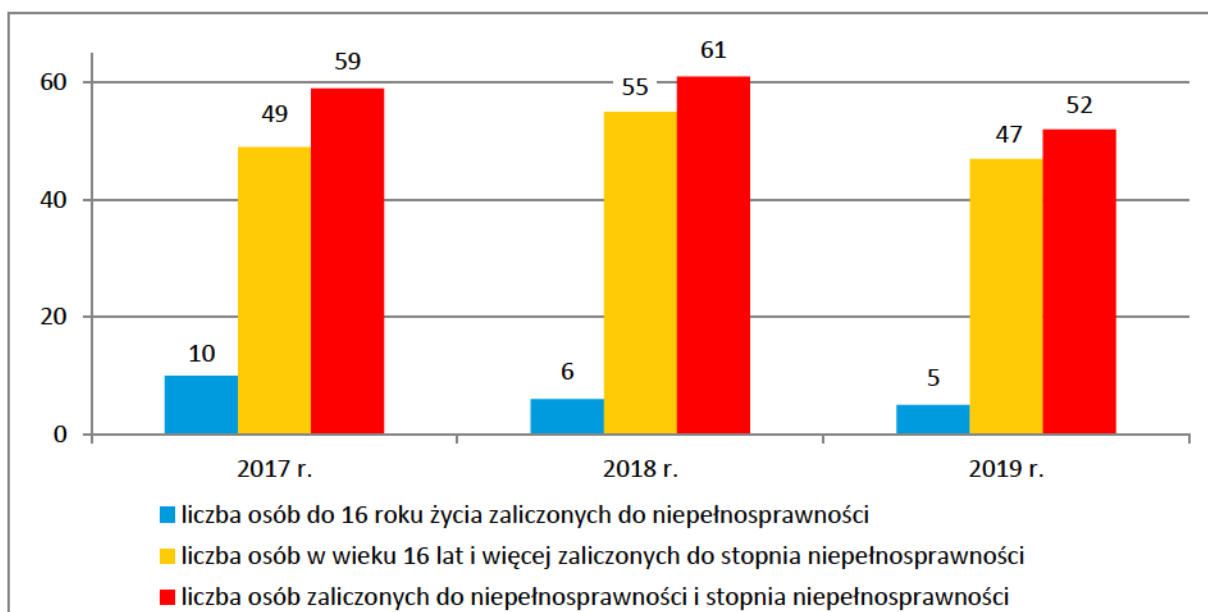
Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (389 osób). Niski poziom wykształcenia w znaczący

sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (609 osób).

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Kolno zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Olsztynie. Według jego danych, w latach 2018-2019 liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia) była niższa niż w 2017 roku (10 w 2017 r., 6 w 2018 r., 5 w 2019 r.), a liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia) ulegała wahaniom (49 w 2017 r., 55 w 2018 r., 47 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Olsztynie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019

Źródło danych: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Olsztynie.

9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 5. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

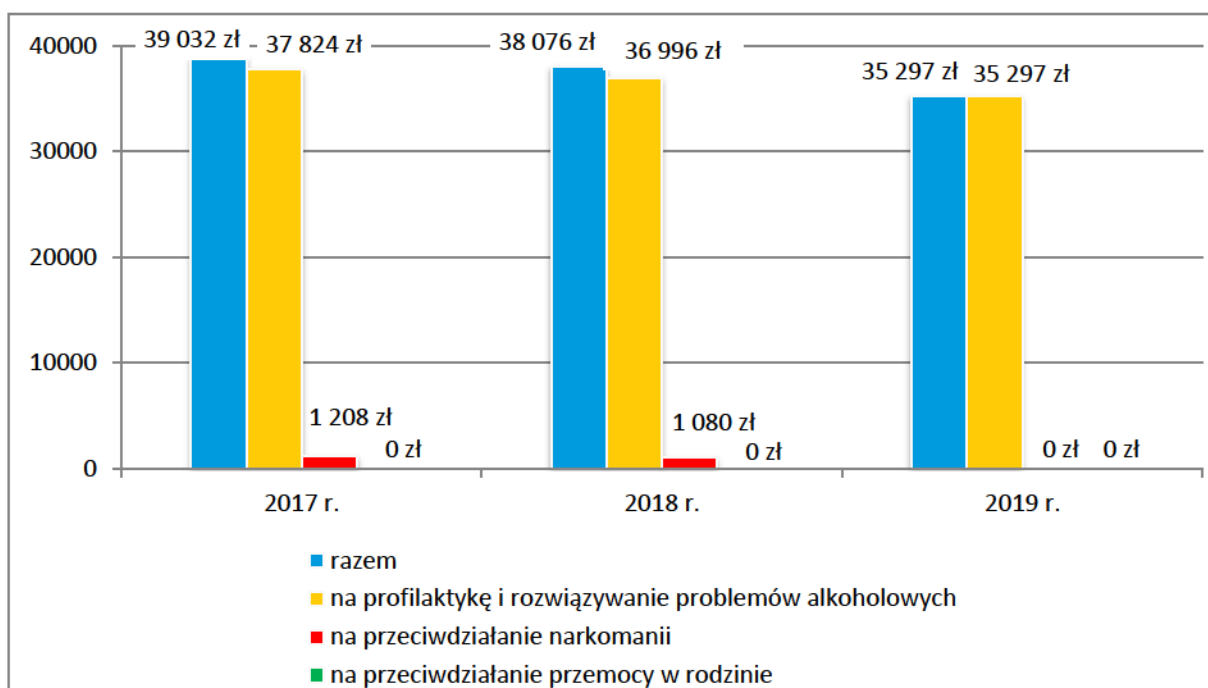
		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Kolno w latach 2017-2019.

Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2017-2019

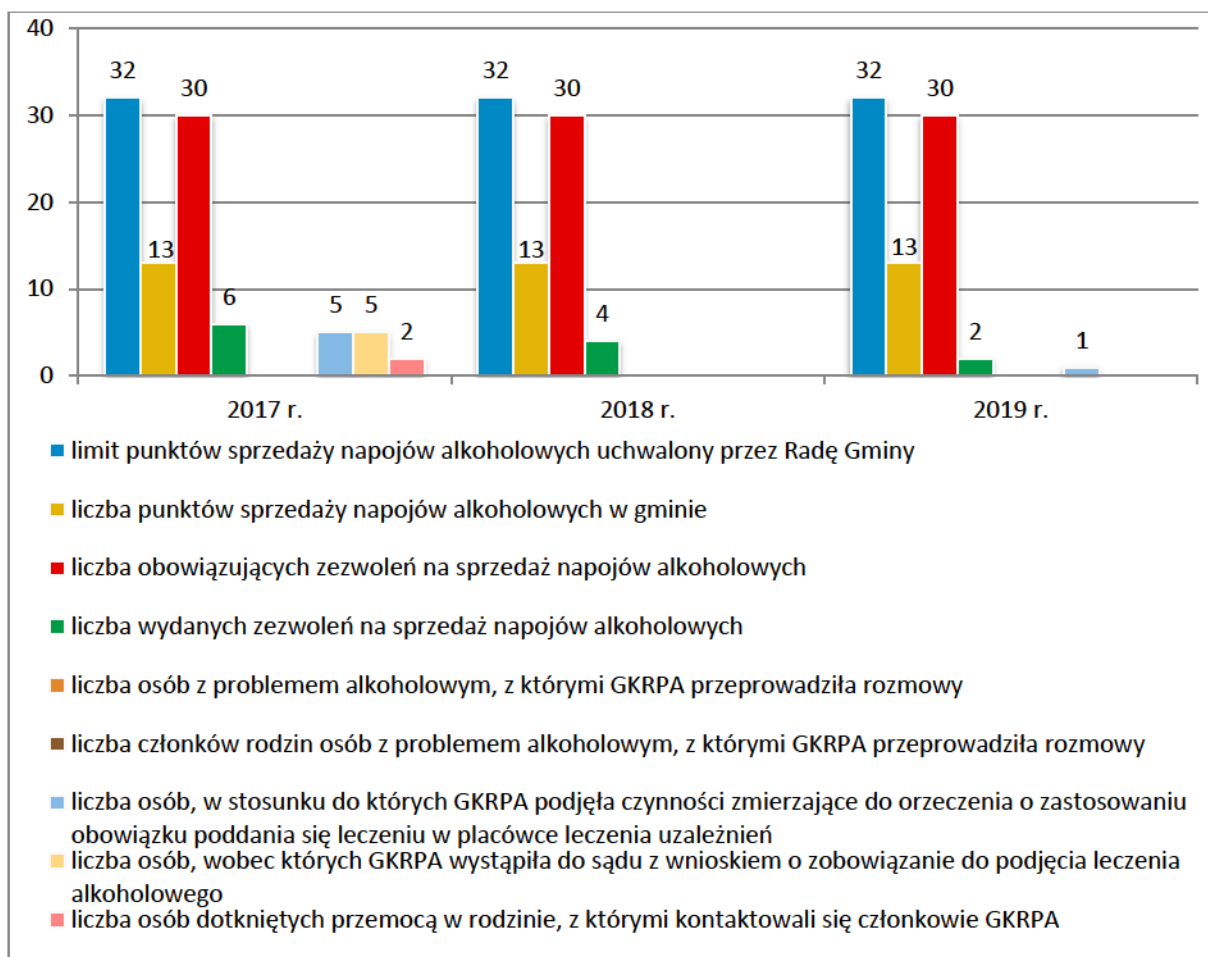

Źródło danych: Urząd Gminy Kolno.

W latach 2017-2019 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii nieznacznie zmniejszała się z roku na rok (z 39.032 zł w 2017 r. do 35.297 zł w 2019 r.). Warto dodać, że w budżecie nie uwzględniano osobnych środków na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Kolno, a także aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W ramach swoich zadań podejmuje ona m.in. czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2017-2019

Źródło danych: Urząd Gminy Kolno.

W latach 2017-2019 uchwalony przez Radę Gminy limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był na tym samym poziomie (po 32 w każdym roku), podobnie jak liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie (po 13) oraz liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

(po 30). Jednocześnie zmniejszała się liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (z 6 w 2017 r. do 2 w 2019 r.).

W latach 2017-2019 GKRPA nie przeprowadzała rozmów z osobami z problemem alkoholowym oraz członkami ich rodzin, podejmowała natomiast czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (w stosunku do 5 osób w 2017 r. i 1 osoby w 2019 r.) oraz, w 2017 roku, występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia alkoholowego (wobec 5 osób). Warto dodać, że w 2017 roku członkowie GKRPA kontaktowali się z 2 sprawcami przemocy w rodzinie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy ogrywają: w Kolnie – Punkt Konsultacyjny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Interdyscyplinarny i Komisariat Policji, w Olsztynie – Przychodnia Psychoterapii Profilaktyki i Leczenia Uzależnień, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy działający w ramach Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Olsztynie, Komenda Miejska Policji, a w Biskupcu – Punkt Interwencji Kryzysowej w Biskupcu działający w ramach Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Olsztynie oraz Sąd Rejonowy.

Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

nazwa jednostki	adres jednostki
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolnie	11-311 Kolno 33
Punkt Konsultacyjny w Kolnie	11-311 Kolno 33
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie	11-311 Kolno 38
Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Kolnie	11-311 Kolno 38
Komisariat Policji w Kolnie	11-311 Kolno 38/2
Przychodnia Psychoterapii Profilaktyki i Leczenia Uzależnień, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Olsztynie	ul. Puszkina 13, 10-295 Olsztyn
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie	ul. Bałtycka 65, 10-175 Olsztyn

	Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Olsztynie	ul. Bałtycka 65, 10-175 Olsztyn
w tym:	Punkt Interwencji Kryzysowej w Biskupcu	ul. Niepodległości 4, 11-300 Biskupiec
	Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy w Olsztynie	Plac Bema 5, 10-175 Olsztyn
	Komenda Miejska Policji w Olsztynie	ul. Partyzantów 23, 10-526 Olsztyn
	Sąd Rejonowy w Biskupcu	ul. Sądowa 4, 11-300 Biskupiec

Źródło danych: Urząd Gminy Kolno.

W działającym na terenie gminy Punkcie Konsultacyjnym pomoc świadczy psycholog terapeuta. W latach 2018-2019 objął on wsparciem po 15 osób z problemem alkoholowym oraz po 15 dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym oraz po 2 osoby doznające przemocy w rodzinie.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolnie wynika, że w 2019 roku objął on wsparciem 1 osobę z powodu alkoholizmu, nie udzielał natomiast wsparcia z powodu narkomanii i przemocy w rodzinie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie zapewniał także obsługę organizacyjno-techniczną Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2019 roku objął on swoimi działaniami 8 osób.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych, jednorazowych prelekcji i pogadank, spektakli profilaktycznych, festynów i innych imprez plenerowych, imprez sportowych, konkursów, pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz szkoleń i warsztatów dla rodziców, nauczycieli i wychowawców.

W 2019 roku w jednorazowych prelekcjach i pogadankach uczestniczyło 30 osób, w spektaklach profilaktycznych – 50 osób, w festynach i innych imprezach plenerowych – 150 osób, w imprezach sportowych – 150 osób, a w konkursach – 50 osób.

10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Kolno pomoc osobom bezdomnością zagrożonym i dotkniętym świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie. W 2017 roku, w związku z bezdomnością, objął on wsparciem 2 osoby, a w 2019 roku 1 osobę.

Osoby bezdomne kierowane są do placówek zapewniających schronienie, jak również mogą być im udzielane świadczenia z pomocy społecznej w formie zasiłków celowych, okresowych i stałych. Gmina Kolno na podstawie podpisanej umowy kieruje osoby bezdomne do Schroniska dla Osób Bezdomnych „Markot” w Marwałdzie (Marwałd 56, 14-120 Dąbrówno).

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Kolno czuwa Komenda Miejska Policji w Olsztynie (ul. Partyzantów 33, 10-526 Olsztyn), a bezpośrednio czynności policyjne wykonują funkcjonariusze Komisariatu Policji w Kolnie (11-311 Kolno 38/2).

Według danych Komisariatu Policji w Kolnie, w 2019 roku na terenie gminy Kolno odnotowano 24 przestępstwa, wśród których dominowały przestępstwa polegające na uchylaniu się od obowiązku alimentacyjnego (9). W przypadku stwierdzonych przestępstw ujawniono 20 sprawców (wszyscy byli pełnoletni).

Dane szczegółowe na temat przestępstw popełnionych w gminie w 2019 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Przestępstwa popełnione w gminie w 2019 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw	liczba sprawców
uchylanie się od płacenia alimentów	9	9
Kradzież mienia	4	1
prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	2	2
oszustwo	2	1
znęcanie się nad rodziną	1	1
kradzież z włamaniem	1	1
rozbój	1	1
naruszenie zakazu sądowego	1	1
przestępstwo karno-skarbowe	1	1
sfalszowanie podpisu	1	1
przywłaszczenie	1	1

Źródło: Komisariat Policji w Kolnie.

Funkcjonariusze Policji na bieżąco monitorują sytuację we wszystkich obszarach mających wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Realizują programy profilaktyczno-edukacyjne, m.in. „Bezpieczne rodzicielstwo”, „Bezpieczny senior”; systematycznie udzielają mieszkańcom porad dotyczących m.in. mechanizmów oszustw, bezpieczeństwa w sieci, przemocy domowej.

Istotne znaczenie dla mieszkańców gminy ma również bezpieczeństwo pożarowe. Na jej terenie funkcjonują 3 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych: w Kolnie, Kruzach i Lutrach. W 2019 roku działające w gminie jednostki OSP uczestniczyły w 114 akcjach ratowniczych.

12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

W gminie Kolno zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawa o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawa – Prawo energetyczne.

W 2019 roku kadrę GOPS-u stanowiło 9 etatowych pracowników, w tym kierownik i 2 pracowników socjalnych oraz 6 osób zatrudnionych na umowach cywilno-prawnych. Spośród zatrudnionych w Ośrodku pracowników – 5 posiadało wykształcenie wyższe, 4 osoby wykształcenie średnie, a 1 osoba także specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

W analizowanym roku Ośrodek nie spełniał wynikającego z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązku zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną 1 pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie w 2019 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Kadra GOPS-u w 2019 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
pracownicy socjalni	2
pozostali pracownicy	6

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie.

Od 2020 roku Ośrodek spełnia obowiązek zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną 1 pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

W 2019 roku wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie były wyższe niż w latach 2017-2018 (4.484.717 zł w 2017 r., 4.420.540 zł w 2018 r., 4.915.252 zł w 2019 r.). Przyczyniło się do tego głównie świadczenie wychowawcze, na które wydatki stale rosły (z 1.866.380 zł w 2017 r. do 2.087.573 zł w 2019 r.), a także świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego oraz wydatki na utrzymanie mieszkańców w domach pomocy społecznej i usługi opiekuńcze. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2017-2019

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2017 r.	w 2018 r.	w 2019 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	1.208	1.080	0
przeciwdziałanie alkoholizmowi	37.824	36.996	35.297
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	189.378	210.996	221.758
składki na ubezpieczenia zdrowotne	2.899	3.1367	13.678
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	118.574	124.400	93.513
dotatki mieszkaniowe	1.384	371	179
zasiłki stałe	130.739	145.181	162.848
Ośrodek Pomocy Społecznej	325.792	365.650	336.800
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	54.525	42.415	69.601
pomoc w zakresie dożywiania	74.923	70.000	60.084

pozostała działalność	0	5.878	10.822
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	26.573	70.734	54.421
rodzina			
świadczenie wychowawcze	1.866.380	1.720.986	2.087.573
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1.477.449	1.438.446	1.593.179
wspieranie rodziny	42.231	107.840	112.919
rodziny zastępcze	56.897	377	4.790
składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	X	X	22.730
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	51.918	47.823	35.060
ogółem	4.484.717.	4.420.540	4.915.252
w tym w budżecie GOPS-u	4.431.433.	4.364.158	4.868.554

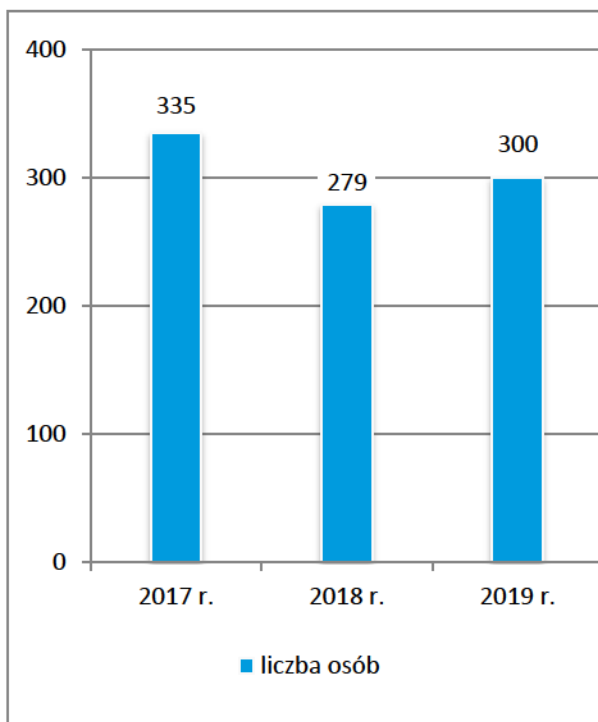
Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie.

W 2019 roku liczba osób w gminie, którym udzielono pomocy i wsparcia, oraz liczba rodzin, którym przyznano świadczenie, była wyższa niż w 2018 roku, lecz niższa niż w 2017 roku (odpowiednio 335 i 130 w 2017 r., 279 i 116 w 2018 r., 300 i 120 w 2019 r.). Zmniejszeniu ulegała natomiast liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie pieniężne (233 w 2017 r., 212 w 2018 r., 185 w 2019 r.) oraz niepieniężne (207 w 2017 r., 165 w 2018 r., 164 w 2019 r.).

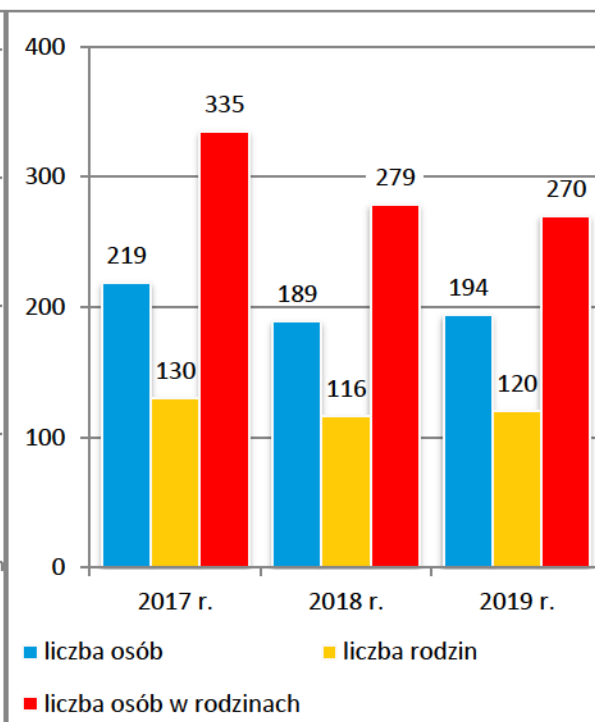
W latach 2017-2019 liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy, stale zwiększała się (105 w 2017 r., 110 w 2018 r., 113 w 2019 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 27. Osoby w gminie, którym w latach 2017-2019 udzielono pomocy i wsparcia

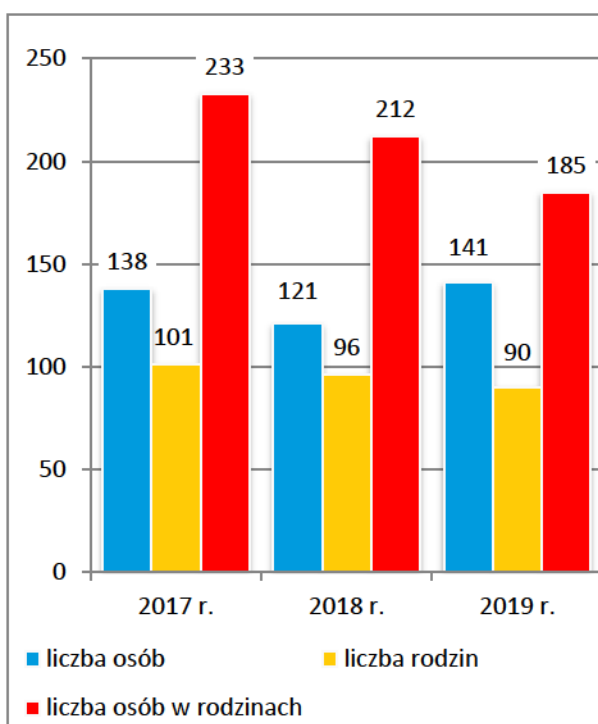

Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie

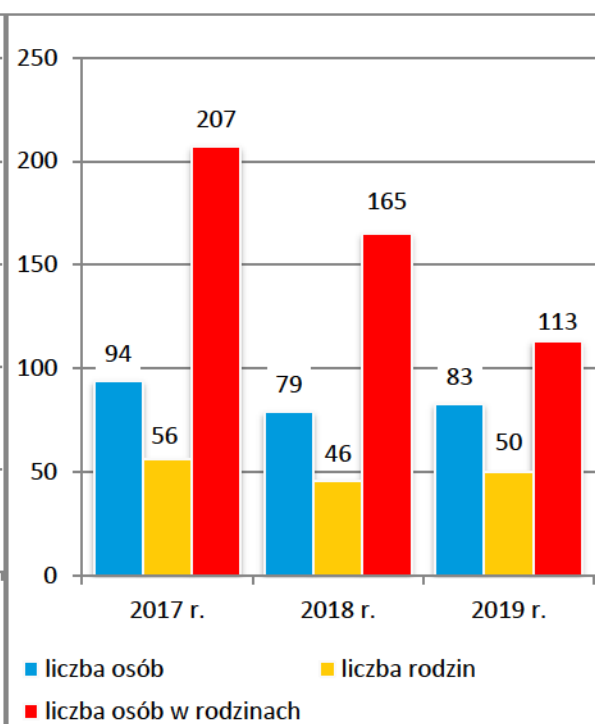

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie.

Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie pieniężne

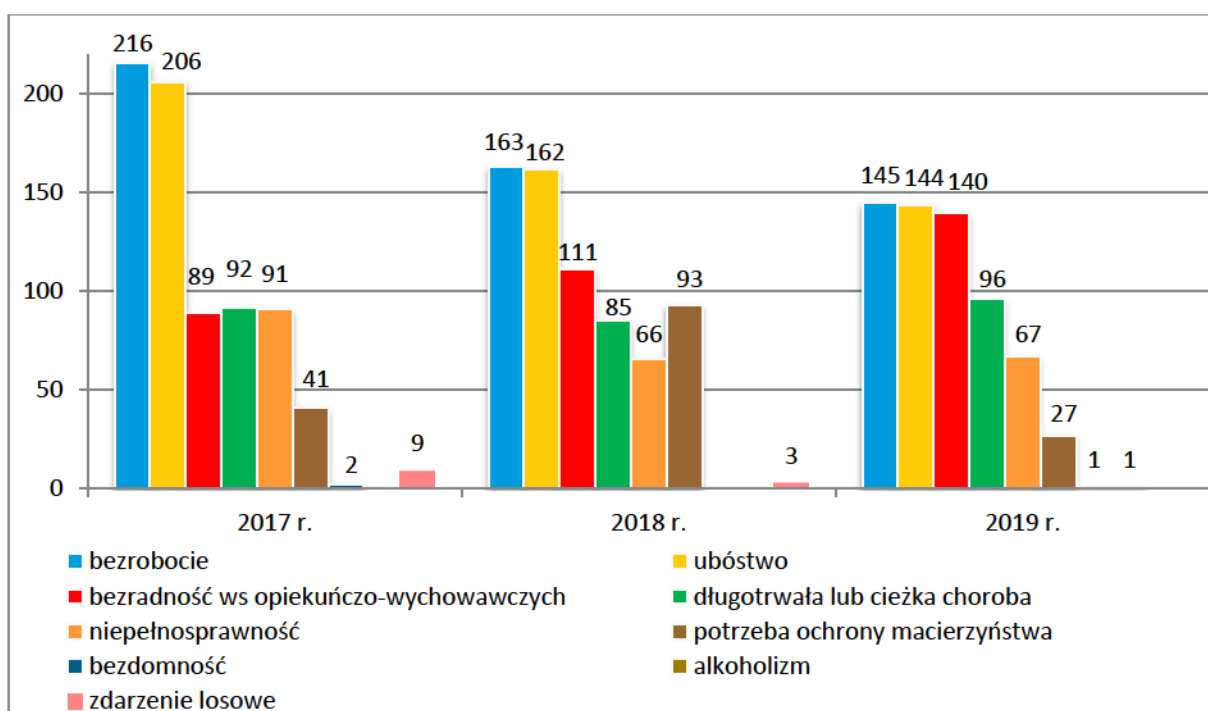
Wykres 30. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2017-2019 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny dotknięte bezrobociem, żyjące w ubóstwie, doświadczające bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zmagające się z długotrwałą lub ciężką chorobą i niepełnosprawnością. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie.

W latach 2017-2019 systematycznie zmniejszała się liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu bezrobocia (z 216 w 2017 r. do 145 w 2019 r.) i ubóstwa (z 206 w 2017 r. do 144 w 2019 r.), z kolei stale rosła liczba beneficjentów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (z 89 w 2017 r. do 140 w 2019 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2017-2019

formy świadczeń		liczba osób			kwota świadczeń		
		2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
pieniężne	zasiłek stały	28	31	32	130.739	145.181	162.848
	zasiłek okresowy	67	65	59	99.214	98.441	72.360
	zasiłek celowy	109	91	111	40.480	46.010	42.245
niepieniężne	posiłek	85	75	72	33.469	31.480	31.610
	schronienie	0	0	0	0	0	0
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	0	1	0	0	2.850
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	9	8	9	189.378	210.996	221.758
usługi	usługi opiekuńcze	9	10	11	54.525	42.415	69.601
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	0*	X	X	X
	praca socjalna	104*	70*	65*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	16	28	17	X	X	X
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X
		indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X
wspieranie rodziny i piecza zastępcza	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	9* (1)	0** (1)	6* (1)	X	X	X
	liczba dzieci w pieczy zastępczej/odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w zł)	4 (56.897)	1 (377)	3 (4.790)	X	X	X

*liczba rodzin

** w 2018 r. GOPS zatrudniał asystenta rodziny, ale przebywał on na długotrwałym zwolnieniu lekarskim

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielanymi formami pomocy w latach 2017-2019 były zasiłek okresowy i celowy. Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie oraz możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Z kolei zasiłek celowy jest przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W latach 2017-2019 liczba osób objętych zasiłkiem okresowym zmniejszała się nieznacznie z roku na rok (z 67 w 2017 r. do 59 w 2019 r.), a liczba osób objętych zasiłkiem celowym ulegała wahaniom (109 w 2017 r., 91 w 2018 r., 111 w 2019 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowanego w latach 2017-2018 oraz „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 r. Nowy program na lata 2019-2023 zakłada wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. W ramach Programu dofinansowane są także posiłki dowożone osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku. W latach 2017-2019 roku liczba osób objętych posiłkiem stale zmniejszała się (z 85 w 2017 r. do 72 w 2019 r.).

Ważną formą wsparcia niepieniężnego w latach 2017-2019 było także pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. Ich liczba utrzymywała się na zbliżonym poziomie (9 w 2017 r., 8 w 2018 r., 9 w 2019 r.).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Pracownicy socjalni pomagali też swoim podopiecznym m.in. w załatwianiu spraw urzędowych, sądowych, rodzinnych i środowiskowych. W latach 2017-2019 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, stale zmniejszała się (z 104 w 2017 r. do 65 w 2019 r.).

Wśród usług duże znaczenie miały także usługi opiekuńcze. Liczba osób nimi objętych nieznacznie rosła z roku na rok (z 9 w 2017 r. do 11 w 2019 r.).

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. Z rodzinami wymagającymi wsparcia pracował asystent rodziny, pod opieką którego pozostawało 9 rodzin w 2017 roku i 6 rodzin w 2019 r. Środki na pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem asystenta rodziny zostały pozyskane w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”. Gmina ponosiła również odpłatność za pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej (za 4 w 2017 r. za 1 w 2018 r., za 3 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Dzieci z gminy umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2017-2019

dzieci w pieczy zastępczej	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej ogółem	4	1	3
liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej	0	1	3
liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	0	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie.

W gminie realizowany był również rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Jego realizacją zajmuje się GOPS, który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny. W 2018 roku wydano 28 takich kart, a rok później 70. Tak znaczny wzrost był skutkiem zmian w ustawie, zgodnie z którymi od 2019 roku o Kartę Dużej Rodziny mogą się ubiegać również rodzice/osoby, które kiedykolwiek miały na utrzymaniu co najmniej trójkę dzieci bez względu na ich aktualny wiek.

W latach 2017-2019 GOPS realizował także zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę

organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników. W 2017 roku Zespół prowadził procedurę „Niebieskie Karty” w 9 rodzinach, rok później w 6 rodzinach, a w 2019 roku w 8 rodzinach.

Warto dodać, że w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie Ośrodek współpracował również z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolnie, a gmina, realizując zadanie zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej, współpracowała z placówkami leczenia odwykowego, zatrudniała psychoterapeutę, który przyjmował osoby wymagające wsparcia.

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadanie wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznając świadczenia wychowawcze (307 dla 190 rodzin na kwotę: 1.838.269 zł w 2017 r., 303 dla 229 rodzin na kwotę 1.690.778 zł w 2018 r., 329 dla 201 rodzin na kwotę 2.056.560 zł w 2019 r.). Wzrost liczby przyznanych w 2019 roku świadczeń i kwota wydatkowanych na ten cel wynikał ze zmiany przepisów (zniesiono kryterium dochodowe na pierwsze dziecko), które od 1 lipca 2019 roku umożliwiły pobieranie świadczenia również na pierwsze dziecko w rodzinie.

W latach 2017-2019 GOPS zajmował się również przyznawaniem świadczeń rodzinnych, których ogólna liczba zmniejszała się z roku na rok (z 5.697 w 2017 r. do 5.074 w 2019 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 4.402 w 2017 r. do 3.673 w 2019 r.). Jednocześnie na zbliżonym poziomie pozostawała liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych (838 w 2017 r., 822 w 2018 r., 838 w 2019 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	4.402	4.030	3.673
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	838	822	838

świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	245	240	257
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	77	86	73
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	20	19	27
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	115	118	206
ogółem			
liczba świadczeń	5.697	5.315	5.074
zasiłek dla opiekuna			
liczba świadczeń	71	47	23
jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł			
liczba świadczeń	0	0	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie.

W analizowanym okresie GOPS przyznawał również zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2017-2019 GOPS wypłacił odpowiednio 71, 47 i 23 zasiłki dla opiekuna na łączną kwotę odpowiednio 36.920, 24.738 i 13.420 zł.

W latach 2017-2019 Ośrodek nie przyznawał jednorazowych świadczeń z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez GOPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2017-2019 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była na zbliżonym poziomie (po 24 w latach 2017-2018, 22 w 2019 r.),

a liczba świadczeń ulegała wahaniom (478 w 2017 r., 418 w 2018 r., 431 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	24	24	22
liczba przyznanych świadczeń	478	418	431
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	183.690	166.260	175.855

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie.

W analizowanym okresie GOPS realizował, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, dwa projekty konkursowe pn. „Rozwój usług społecznych w gminach Kolno i Biskupiec” i „Kluby Integracji Społecznej w Biskupcu i Kolnie. Partnerami projektów były: Gmina Biskupiec oraz Federacja Organizacji Socjalnych w Olsztynie FOSa – lider projektu.

Projekt „Rozwój usług społecznych w gminach Kolno i Biskupiec” miał na celu podniesienie aktywności społecznej i poprawę sytuacji rodzinnej 110 osób, w tym 35 osób z gminy Kolno. Jego beneficjentami były osoby zagrożone ryzykiem ubóstwa i wykluczenia społecznego z wielu powodów oraz ich otoczenie rodzinne. W ramach projektu, na podstawie diagnozy, dla każdego uczestnika przygotowana została indywidualna ścieżka reintegracji, obejmująca m.in. poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, mediacyjne), wsparcie asystenta rodziny, cykle edukacyjne (szkoła dla rodziców, gospodarowanie budżetem domowym, żywienie, higiena), usługi opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz dzieci. Z kolei projekt pn. „Kluby Integracji Społecznej w Biskupcu i Kolnie” zakładał podniesienie aktywności społecznej i zawodowej 44 osób, w tym 20 osób z gminy Kolno. W ramach projektu wsparciem objęto Kluby Integracji Społecznej w gminach Biskupiec i Kolno w postaci cyklu warsztatów motywacyjnych i kształcących kompetencje społeczne i interpersonalne, pomocy psychologa, trenera pracy, animatora i doradcy zawodowego. Uczestnicy projektu byli kierowani na kursy zawodowe i kwalifikacyjne, staże u pracodawców.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie angażował się również w działania środowiskowe na rzecz lokalnej społeczności, m.in. kierował dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na bezpłatny wypoczynek, współpracował z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Olsztynie w celu dystrybucji żywności dla osób najbardziej potrzebujących (żywność była dowożona gminnym transportem do ok. 50 osób) oraz podejmował działania profilaktyczne w ramach antyprzemocowej Kampanii Społecznej „Biała wstążka”. Ośrodek chętnie włącza się również w imprezy gminne, pikniki rodzinne, dożynki, jego pracownicy uczestniczą w organizacji finałów Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Kolno funkcjonuje prowadzony przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Klub Integracji Społecznej. W latach 2017-2019 podmiot realizował działania na rzecz integracji i aktywizacji mieszkańców wykluczonych społecznie, obejmując wsparciem odpowiednio 13, 23 i 24 osoby.

Mieszkańcy mają również możliwość korzystania z oferty instytucji udzielających wsparcia poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie , ul. Bałtycka 65, 10-175 Olsztyn	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Olsztynie , ul. Grunwaldzka 45, 11-041 Olsztyn	Zakres oferowanych usług: udzielanie schronienia, poradnictwo specjalistyczne, pomoc socjalna. Kategoria klienta: osoby i rodziny dotknięte przemocą lub znajdujące się w sytuacji kryzysowej, osoby bezdomne, z niepełnosprawnościami
Dom Pomocy Społecznej w Barczewie , ul. Kraszewskiego 17, 11-010 Barczewo	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chore

<p>Dom Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście, ul. Łużycka 73, 11-040 Dobre Miasto</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chore</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej w Grazymach, Grazymy 1, 11-036 Gietrzwałd</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej w Jonkowie, ul. Lipowa 9, 11-042 Jonkowo</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chore</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej „Zacisze” w Olsztynku, Park 5, 11-015 Olsztynek</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców Kategoria klienta: osoby przewlekle psychicznie chore</p>
<p>Środowiskowy Dom Samopomocy w Reszlu, Podzamcze 2, 11-440 Reszel</p>	<p>Zakres oferowanych usług: pomoc przy rozwiązywaniu problemów życia codziennego, treningi umiejętności, poradnictwo, terapia Kategoria klienta: osoby z zaburzeniami psychicznymi</p>
<p>Dom dla Dzieci „Pod Skrzydłami” w Olsztynku, ul. Sienkiewicza 26, lokal nr 2, 11-015 Olsztynek</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa placówka socjalizacyjna; zaspakajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych dzieci, praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny, podtrzymywanie więzi z rodzicami, troska o zdrowie i rozwój fizyczny, psychiczny i poznawczy dzieci, przygotowanie do samodzielnego życia Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej</p>
<p>Dom dla Dzieci „Keja” w Biskupcu, al. Broni 1c/30, 11-300 Biskupiec</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa placówka socjalizacyjna; zaspakajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych dzieci, praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny, podtrzymywanie więzi z rodzicami, troska o zdrowie i rozwój fizyczny, psychiczny i poznawczy dzieci, przygotowanie do samodzielnego życia Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej</p>
<p>Dom dla Dzieci im. Michała Lengowskiego w Gryźlinach, ul. Krótka 2, Gryźliny, 11-034 Stawiguda</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa placówka socjalizacyjna; zaspakajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych dzieci, praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny, podtrzymywanie więzi z rodzicami, troska o zdrowie i rozwój fizyczny, psychiczny i poznawczy dzieci, przygotowanie do samodzielnego życia Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej</p>

<p>Dom Dla Dzieci „Zgoda” w Olsztynku, ul. Sienkiewicza 26, lokal nr 1, 11-015 Olsztynek</p>	<p>Zakres oferowanych usług: placówka typu interwencyjnego Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej, sytuacje kryzysowe</p>
<p>Schronisko dla Osób Bezdomnych Markot w Marwałdzie, Marwałd 56, 14-120 Dąbrówno</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowy pobyt, wyżywienie, pomoc socjalna i terapeutyczna, wsparcie psychologiczne Kategoria klienta: osoby bezdomne</p>
<p>Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Olsztynie, pl. Bema 5, 10-516 Olsztyn</p>	<p>Zakres oferowanych usług: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży Kategoria klienta: dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele i rodzice</p>

Źródło danych: Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie.

13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Przejawem społeczeństwa obywatelskiego są organizacje pozarządowe. Stanowią grupę podmiotów funkcjonujących w sferze ekonomii społecznej, która poprzez działalność ekonomiczną i pożytku publicznego służy integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej oraz rozwojowi lokalnemu.

Organizacje pozarządowe pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

Samorząd gminy Kolno posiada Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy

o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy.

Do priorytetowych zadań w ramach współpracy nakreślonych w 2019 roku należały: zadania z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 15. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji	adres organizacji
1.	Stowarzyszenie „Moje miejsce Kolno”	11-311 Kolno 36
2.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Kolno z siedzibą w Lutrach	Lutry 19/2, 11-311 Kolno
3.	Ludowy Klub Sportowy „BKS Warmianka Bęsia”	11-311 Kolno
4.	Klub Integracji Społecznej	11-311 Kolno 38
5.	Koło Gospodyń Wiejskich w Bęsi	Bęsia, 11-311 Kolno
6.	Ochotnicza Straż Pożarna w Kolnie	11-311 Kolno 24a
7.	Ochotnicza Straż Pożarna w Kruzach	Kruzy, 11-311 Kolno
8.	Ochotnicza Straż Pożarna w Lutrach	Lutry, 11-311 Kolno

Źródło danych: Urząd Gminy Kolno.

14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

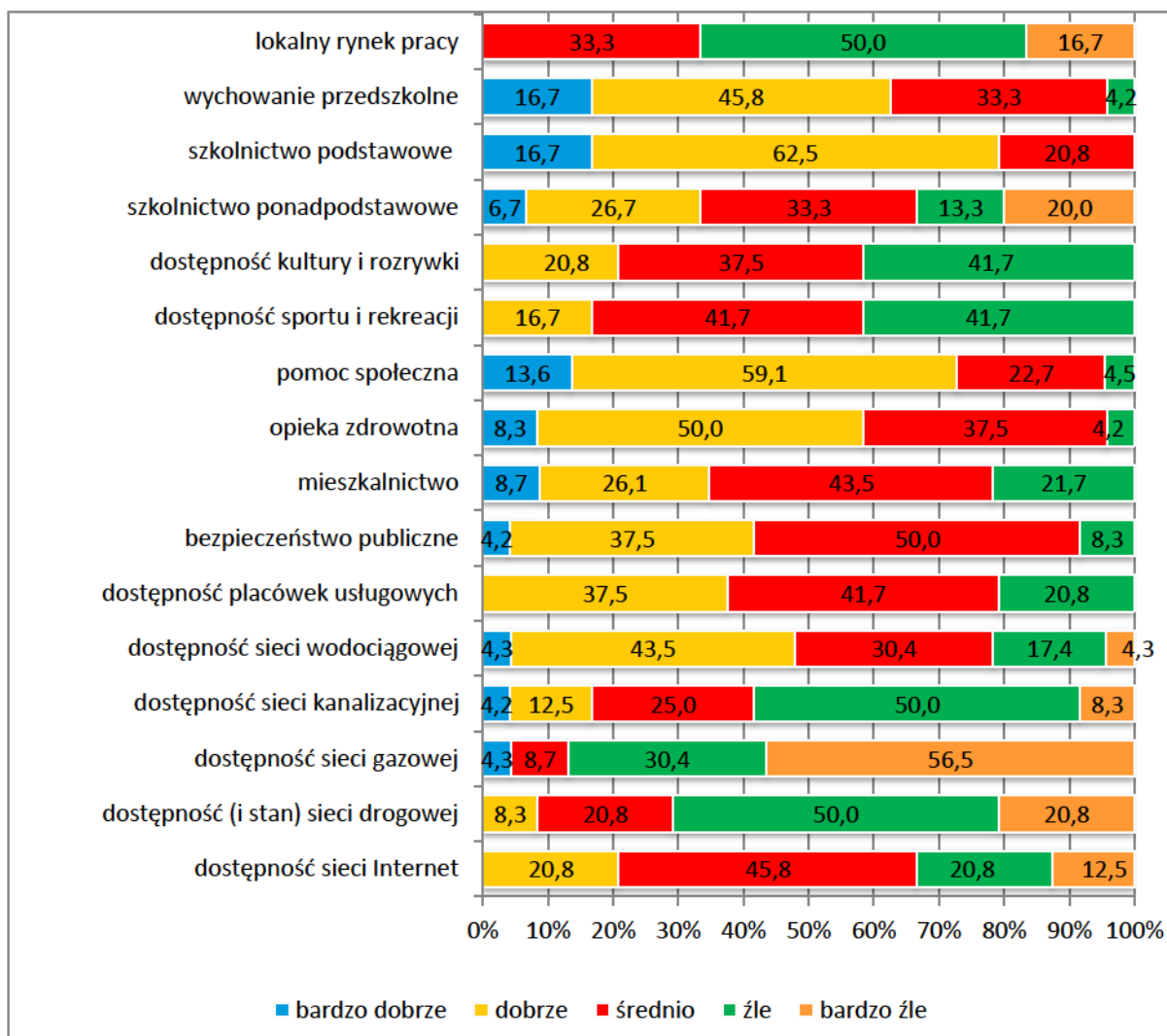
Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Kolno posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także

przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 24 wypełnione anonimowo ankiety.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 32. Warunki życia w gminie

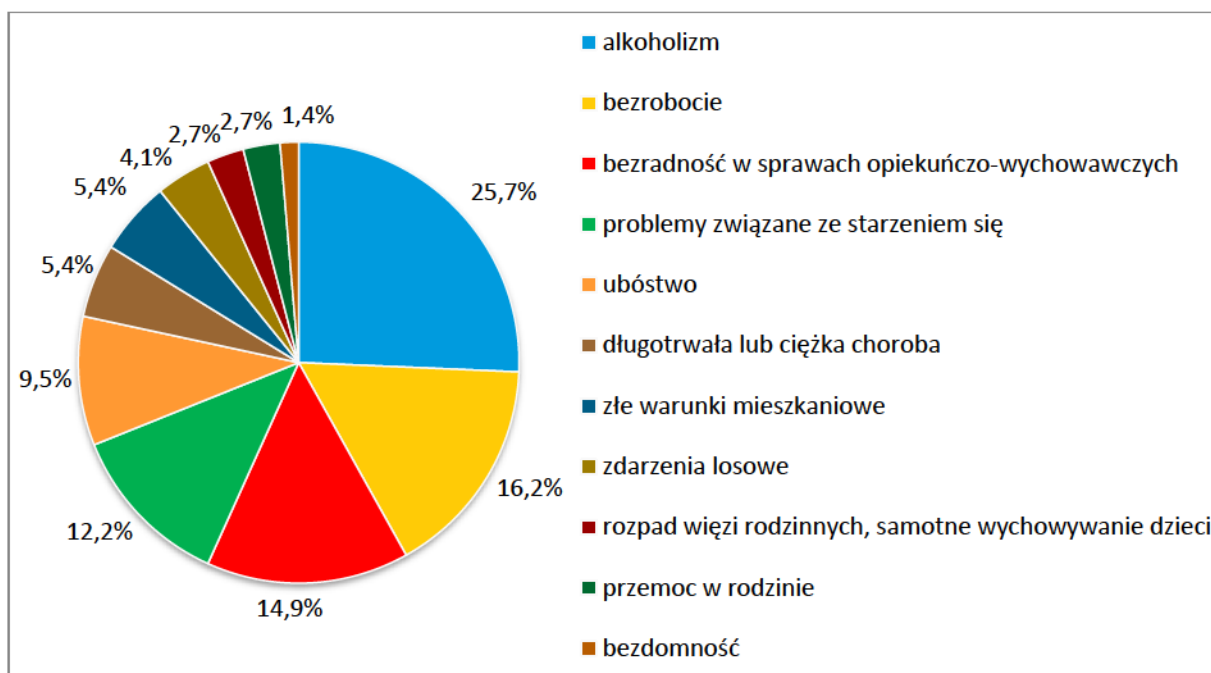
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostępność szkolnictwa podstawowego (łącznie 79,2% ocen dobrych i bardzo dobrych) i pomoc społeczną (w sumie 72,7% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej badani ocenili z kolei dostęp do sieci gazowej (łącznie 86,9% ocen bardzo złych i złych), dostępność (i stan) sieci drogowej (w sumie 70,8% ocen złych i bardzo złych) oraz lokalny rynek pracy (łącznie 66,7% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 33. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

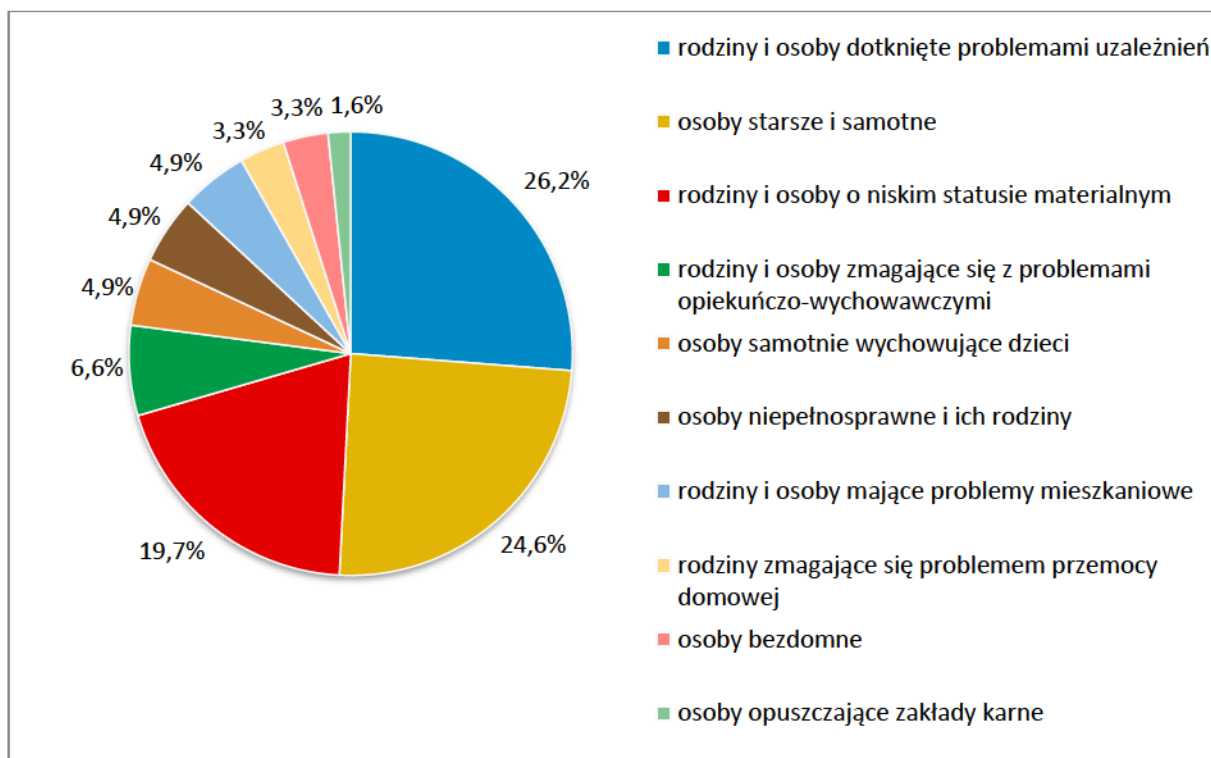

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci uznali alkoholizm (25,7%), bezrobocie (16,2%), bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (14,9%) oraz problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa (12,2%).

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 34. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

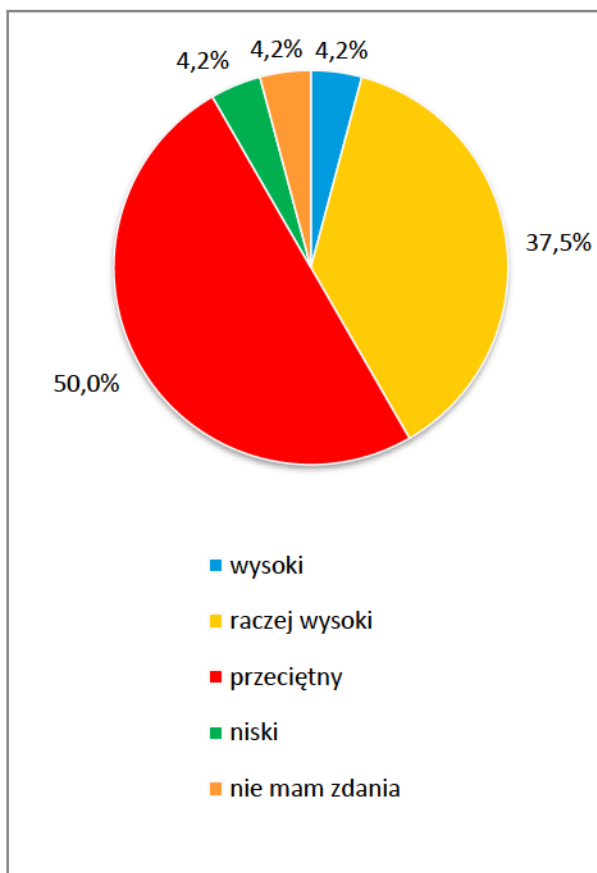

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

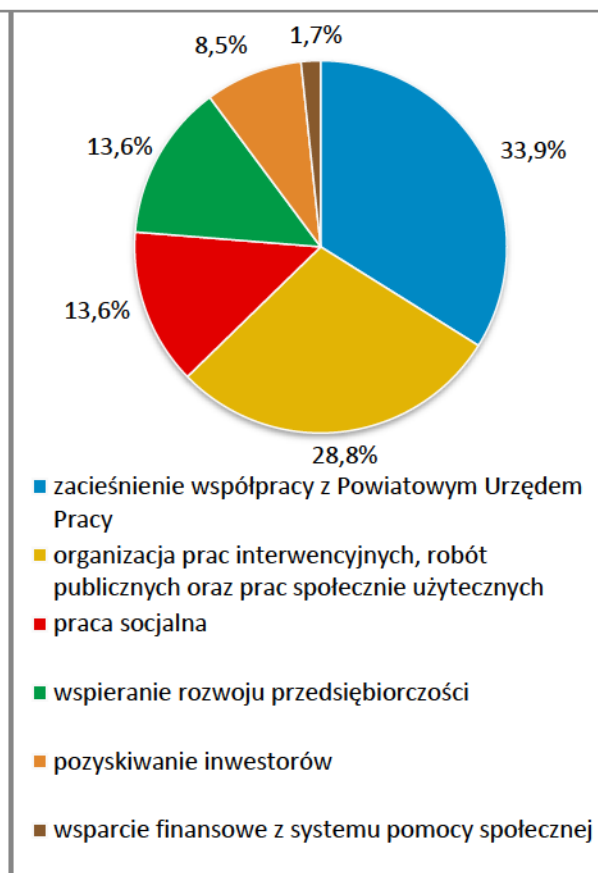
Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (26,2%), osoby starsze i samotne (24,6%), a także rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (19,7%)

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 35. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

Wykres 36. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

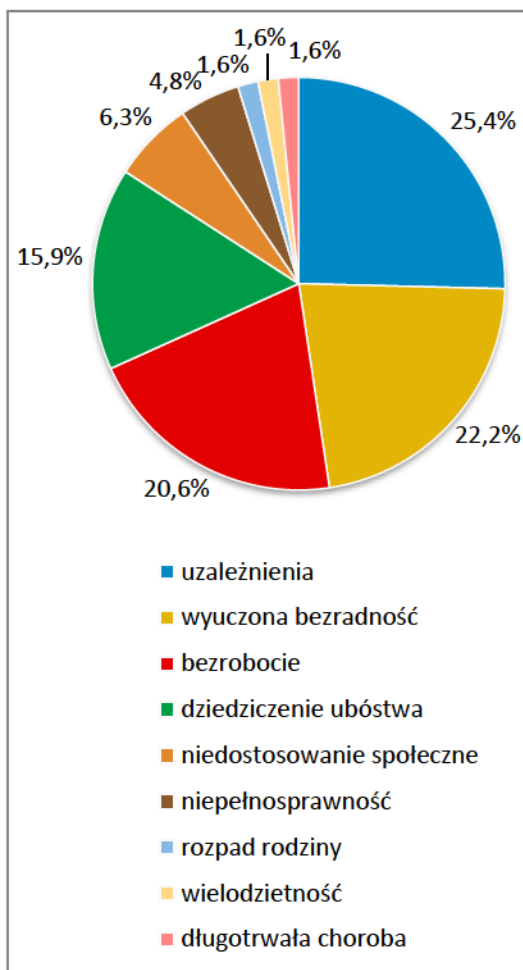
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii połowy ankietowanych poziom bezrobocia w gminie jest przeciętny. Jednocześnie zdaniem łącznie 41,7% badanych jest on raczej wysoki lub wysoki.

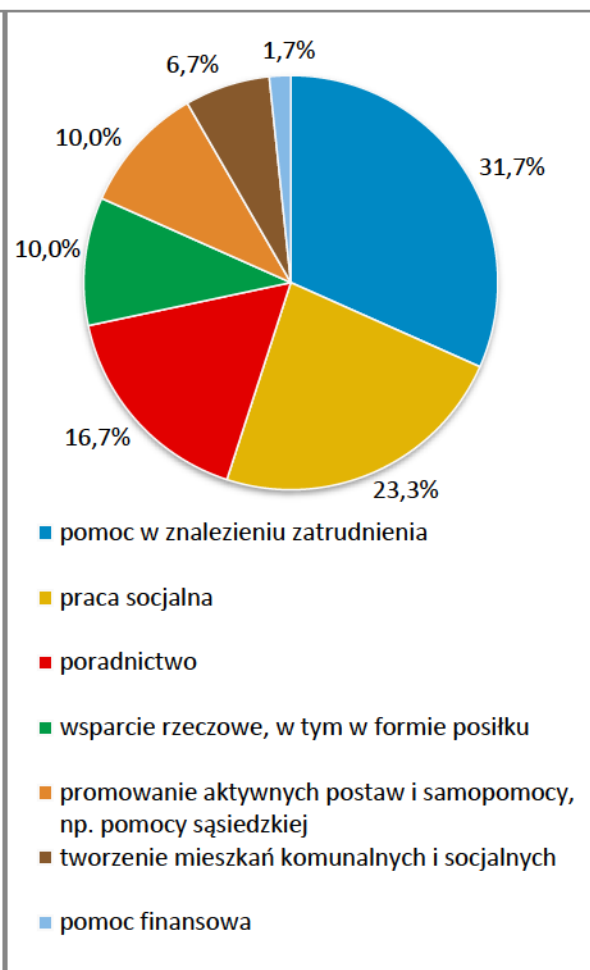
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń; 33,9%) oraz organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (28,8%).

W odpowiedzi na następne pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 37. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 38. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

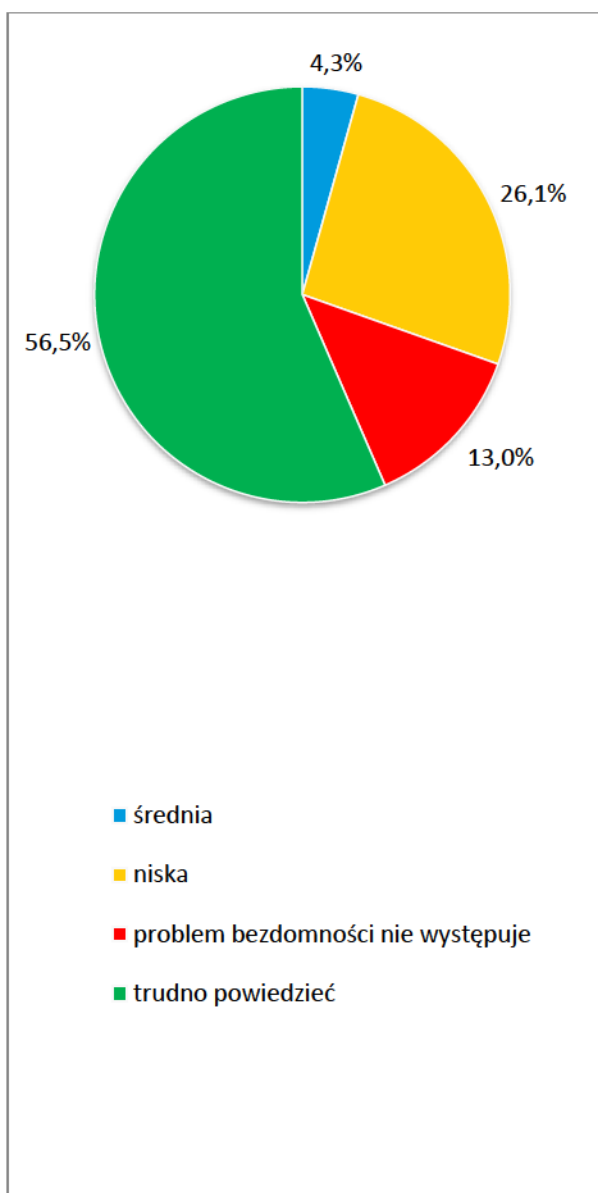
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali uzależnienia (25,4%), wyuczoną bezradność (22,2%), bezrobocie (20,6%), a także dziedziczenie ubóstwa (15,9%).

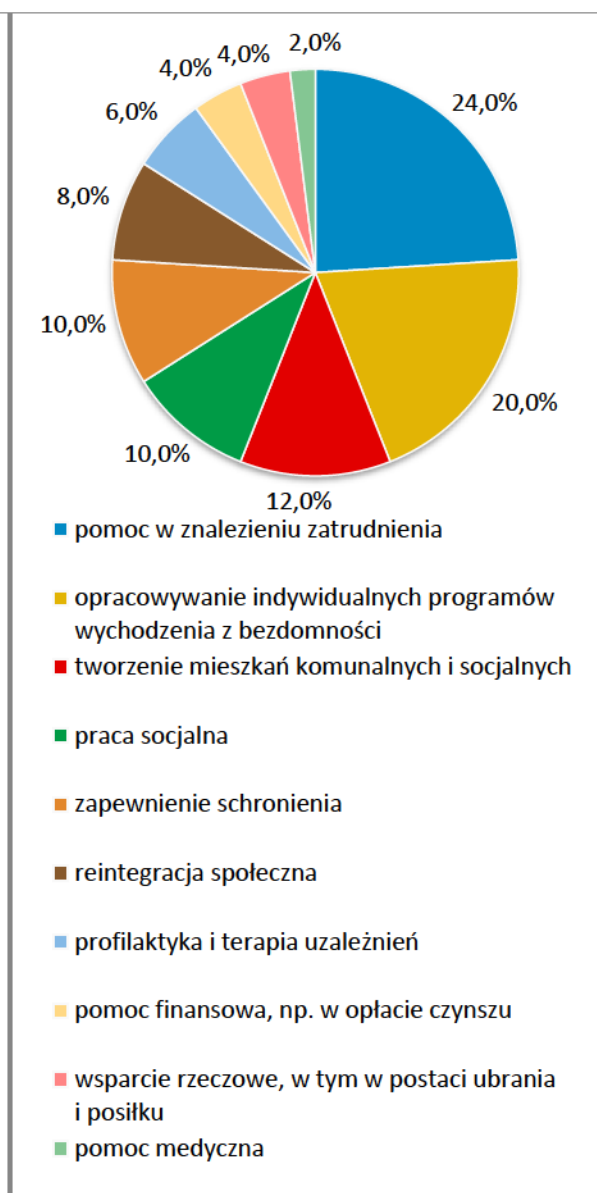
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (31,7%), prowadzić pracę socjalną (23,3%) oraz świadczyć poradnictwo (16,7%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 39. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 40. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

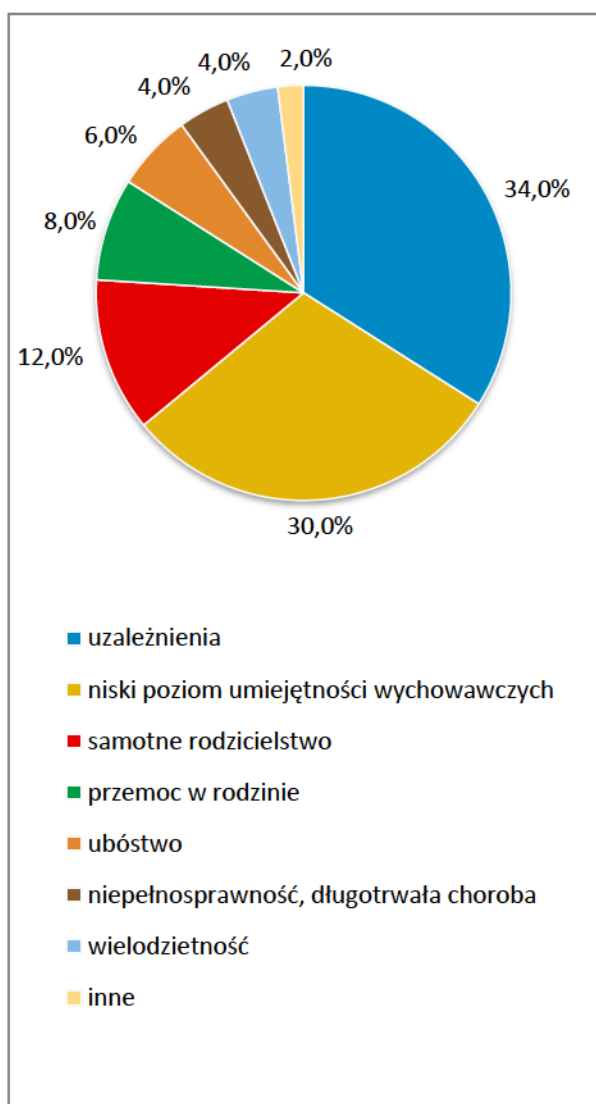
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość respondentów (56,5%) nie miało zdania na temat skali bezdomności w gminie. Jednocześnie 26,1% ankietowanych stwierdziło, że jest ona niska.

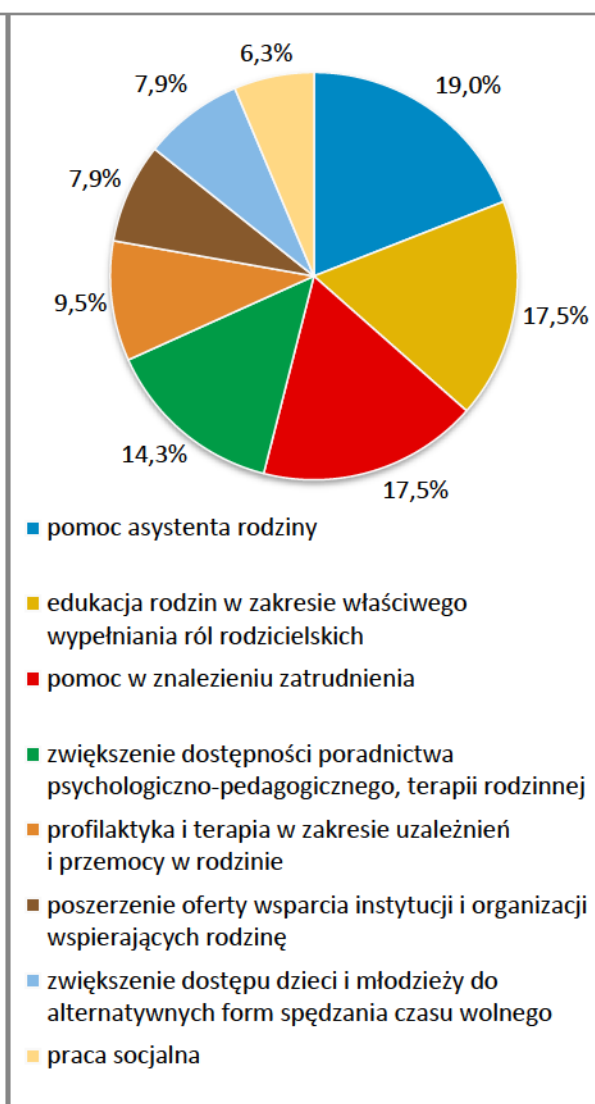
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (24%) oraz opracowywania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (20%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 41. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 42. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

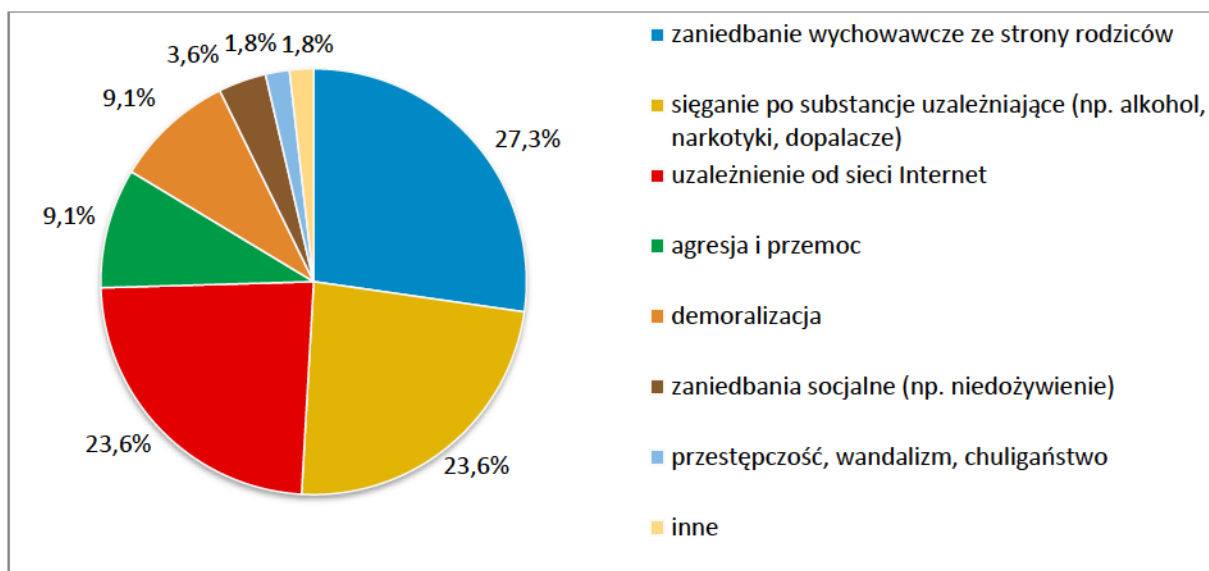
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (34%) oraz niski poziom umiejętności wychowawczych (30%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali świadczenie pomocy przez asystenta rodziny (19%), edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, udzielanie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (po 17,5%) oraz zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (14,3%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 43. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

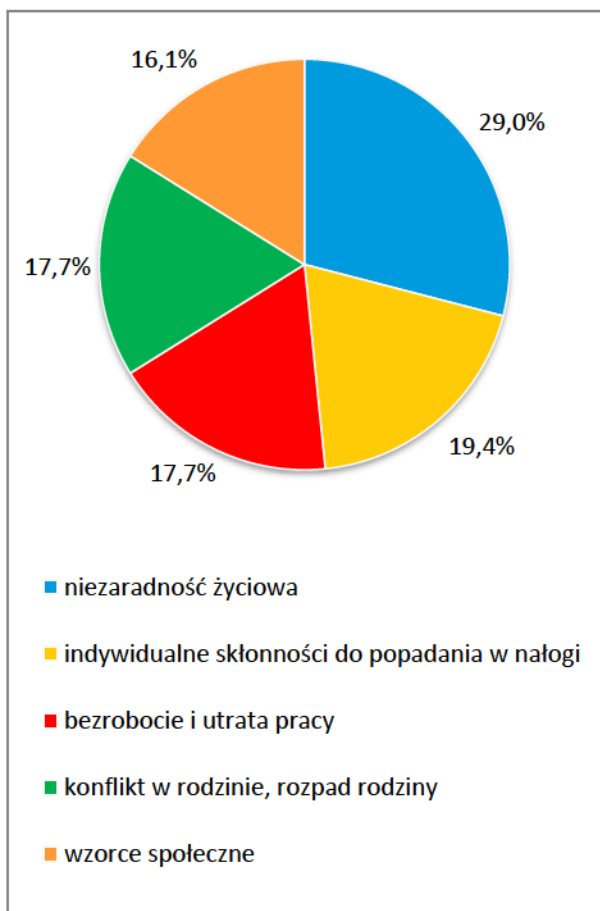

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

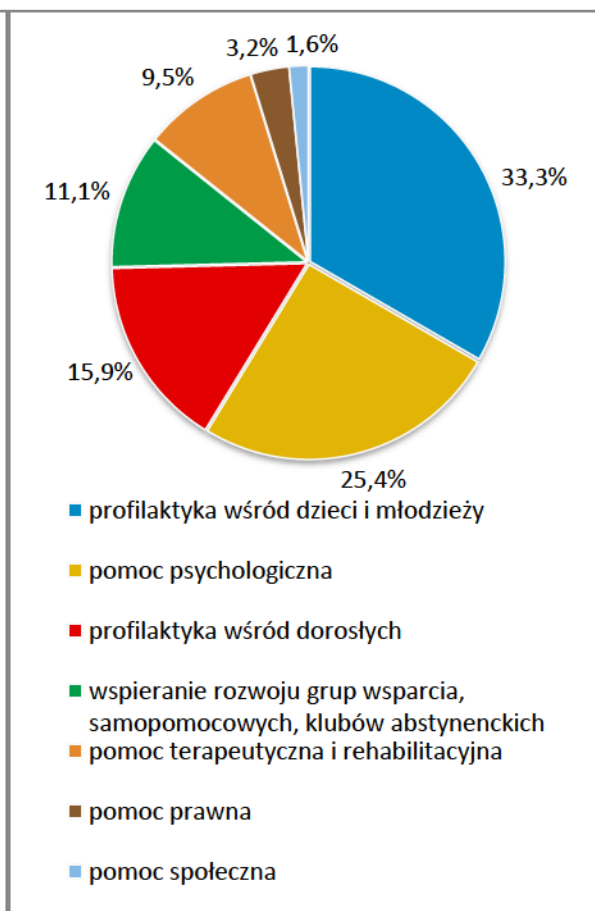
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (27,3%), sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze oraz uzależnienie od sieci Internet (po 23,6%) (16,2%).

W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 44. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 45. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

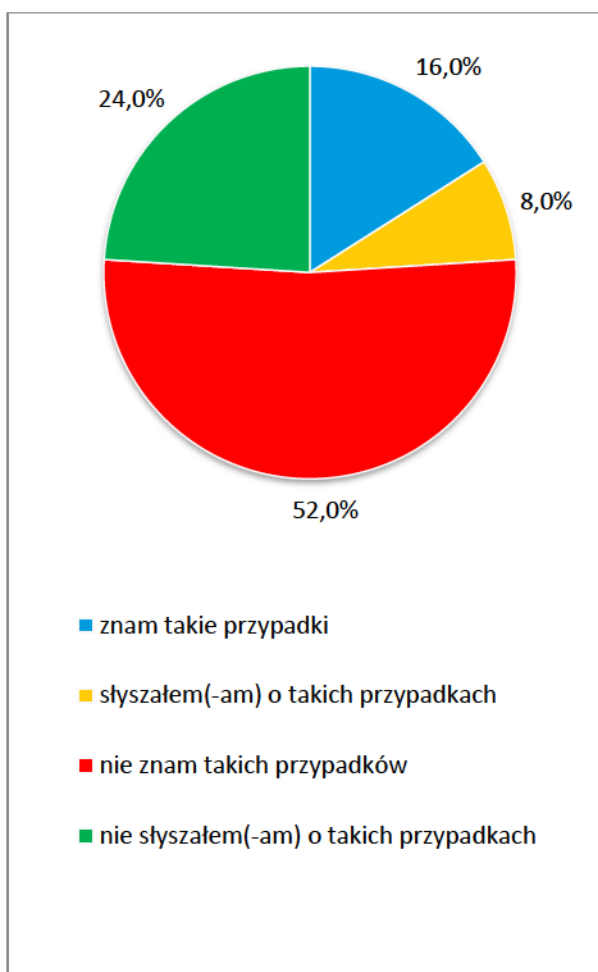
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli niezaradność życiową (29%) oraz indywidualne skłonności do popadania w nałogi (19,4%).

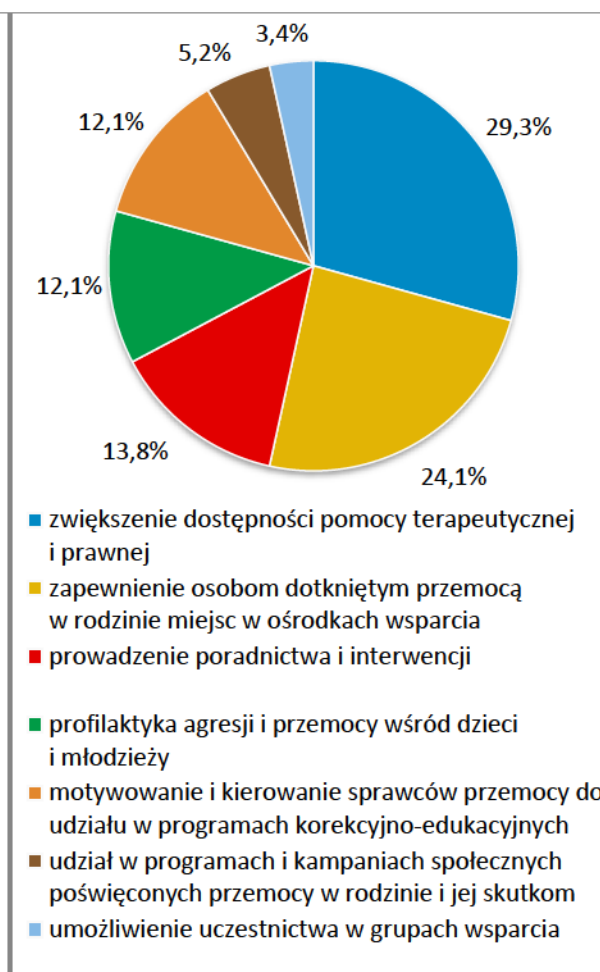
Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (33,3%) oraz dorosłych (15,9%), a także zapewnieniu dostępu do pomocy psychologicznej (25,4%).

Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 46. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 47. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

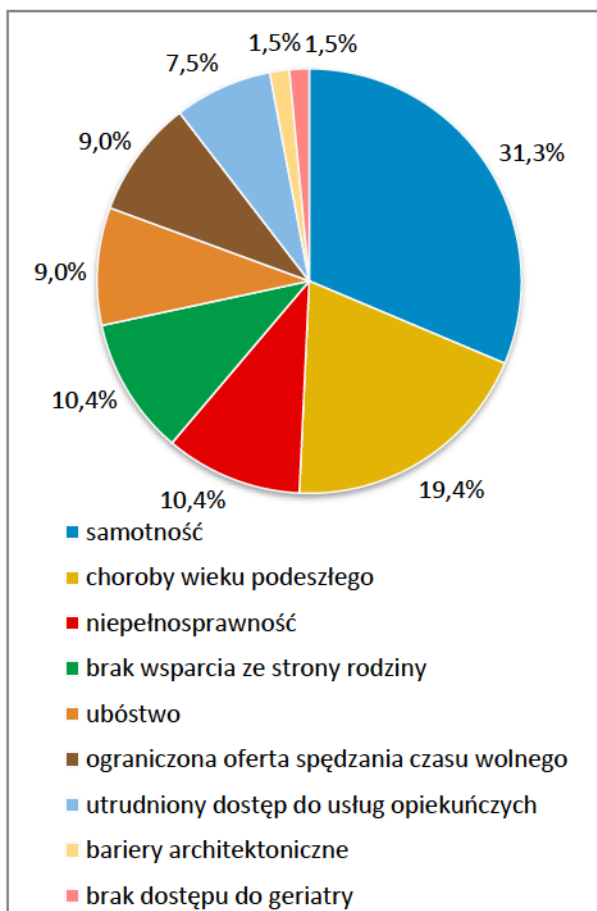
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość badanych (łącznie 76%) stwierdziła, że nie zna przypadków przemocy w rodzinie w gminie lub o nich nie słyszała. Odmiennego zdania było w sumie 24% ankietowanych.

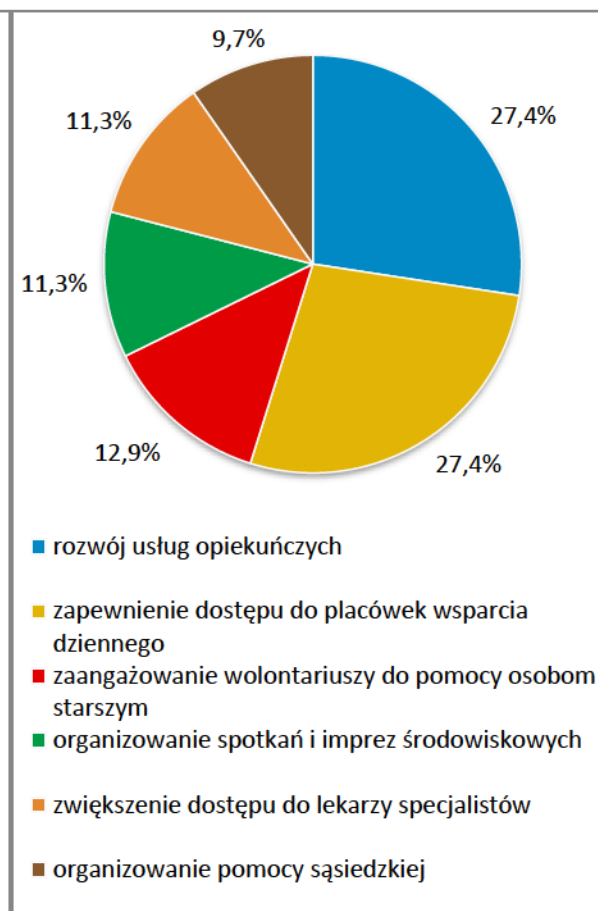
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (29,3%) oraz zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (24,1%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 48. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 49. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

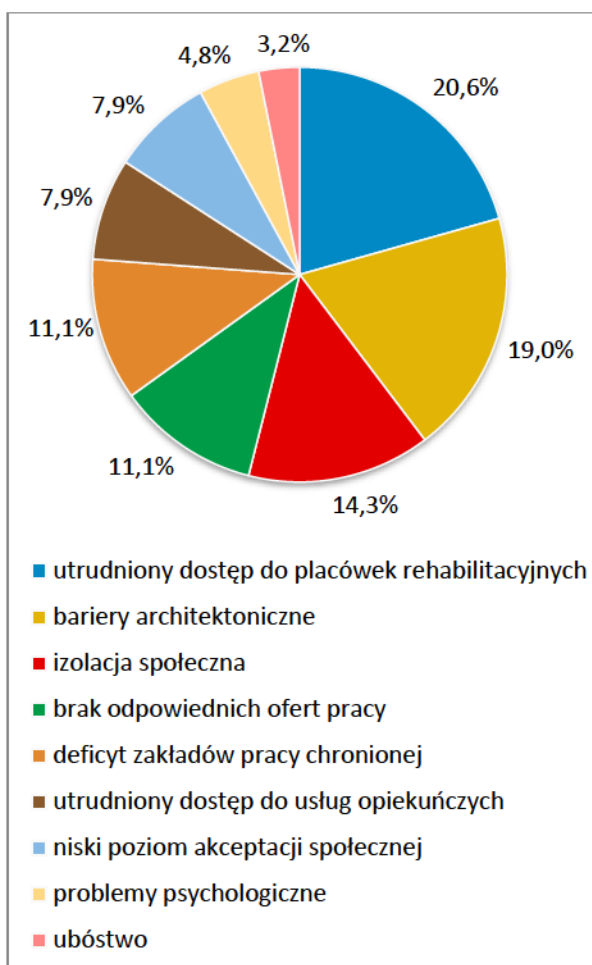
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są samotność (31,3%) i choroby wieku podeszłego (19,4%).

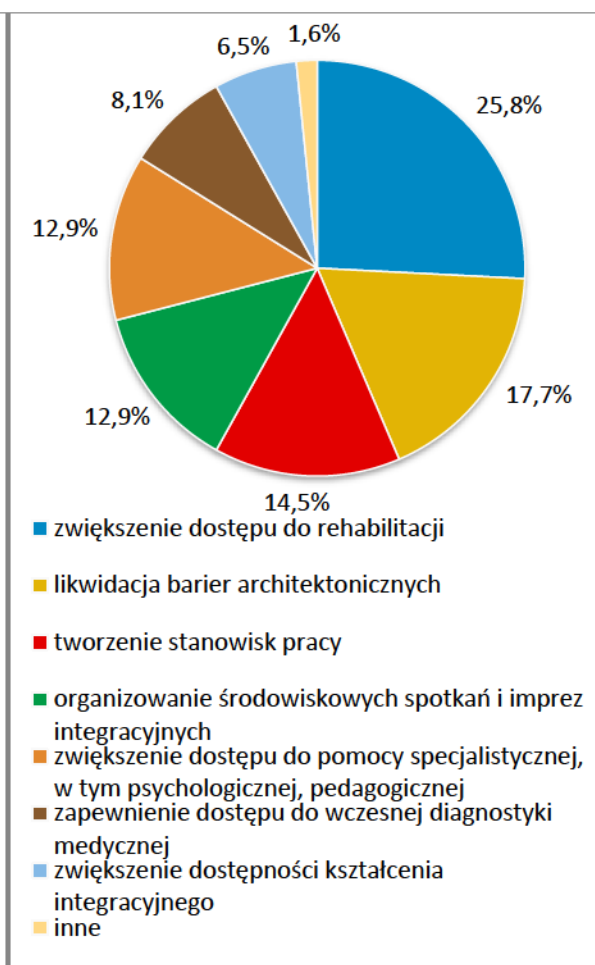
Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: rozwój usług opiekuńczych oraz zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; po 27,4%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 50. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 51. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

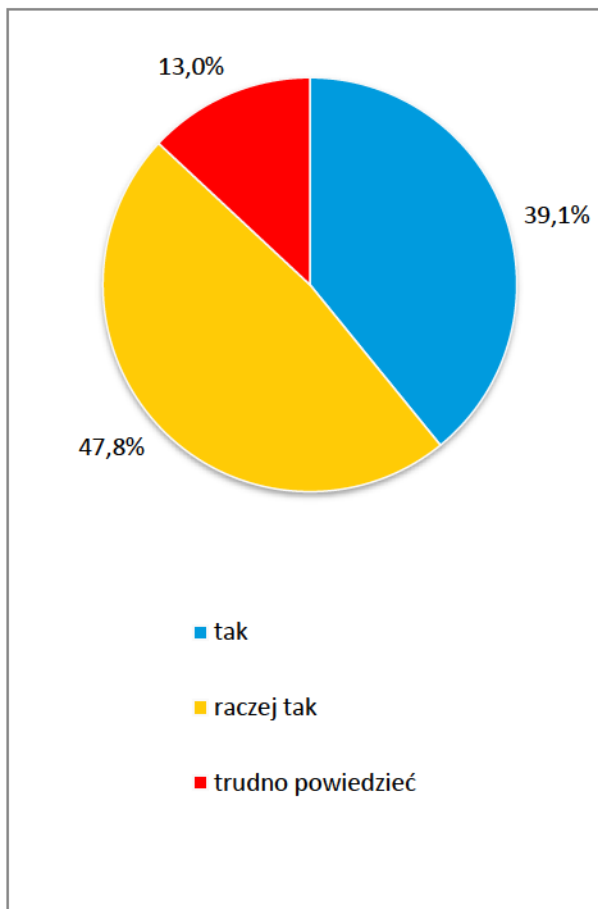
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (20,6%), bariery architektoniczne (19%), a także izolacja społeczna (14,3%).

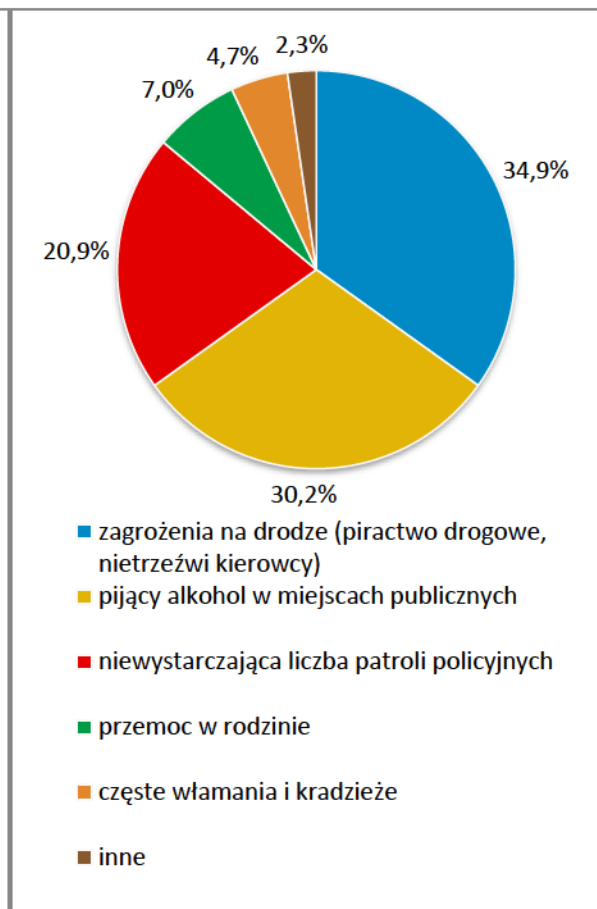
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (25,8%), likwidacji barier architektonicznych (17,7%) oraz tworzeniu stanowisk pracy (14,5%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 52. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

Wykres 53. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

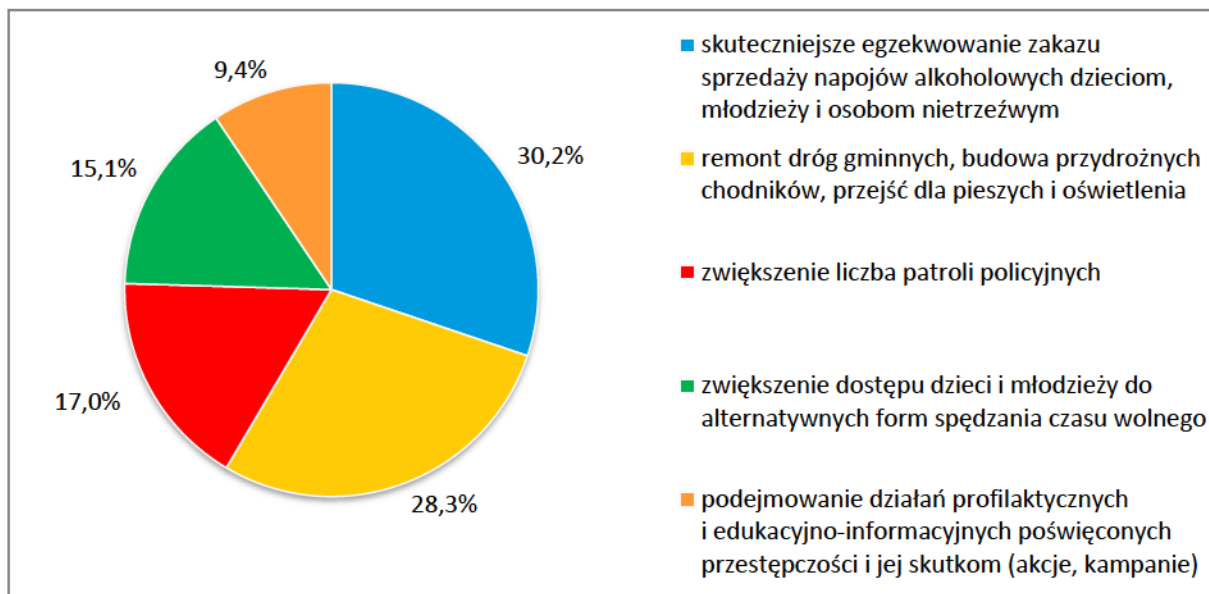

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 86,9%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Żaden badany nie był odmiennego zdania.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 34,9%), osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (30,2%) oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (20,9%).

Wykres 54. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (30,2%) oraz remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (28,3%) oraz zwiększenie liczby patroli policyjnych (17%).

15. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podejmowanie, we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Olsztynie, skutecznych działań na rzecz ograniczenia bezrobocia ▪ funkcjonowanie w gminie klubu integracji społecznej ▪ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy i szkoleniach, o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ istnienie warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ wspieranie rodzin ze strony asystenta rodziny ▪ dobra dostępność opieki przedszkolnej i szkolnictwa podstawowego; wysoki poziom nauczania ▪ działalność Gminnego Ośrodka Kultury i jego filii oraz Biblioteki Publicznej ▪ upowszechnianie kultury fizycznej i sportu ▪ dobra dostępność podstawowej opieki medycznej w gminie ▪ działalność GKRPA, Punktu Konsultacyjnego i Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ odpowiednia liczba osób świadczących opiekę i wsparcie osobom starszym i niepełnosprawnym ▪ świadczenie w gminie usług opiekuńczych ▪ dobrze wykwalifikowana, doświadczona i aktywna kadra GOPS-u ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczająca liczba zakładów pracy w gminie ▪ zbyt niska skala działań zachęcających inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy ▪ bariery komunikacyjne ograniczające możliwości dojazdu ▪ niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie ▪ niewystarczający dostęp do poradnictwa specjalistycznego ▪ brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ brak w gminie żłobka ▪ brak możliwości kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadpodstawowym ▪ brak dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej w gminie, w tym do opieki geriatrycznej i usług rehabilitacyjnych ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ nieodpowiedni dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychospołecznej i prawnej ▪ niewystarczające działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjno-szkoleniowe w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ brak w gminie grup samopomocowych dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

<ul style="list-style-type: none"> ▪ posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych w gminie; znajomość zagrożeń i potrzeb środowiska lokalnego ▪ informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia ▪ pozyskanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej oraz z przedstawicielami kościoła <p>funkcjonowanie wolontariatu w gminie, w tym wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak w gminie mieszkań dla ofiar przemocy w rodzinie ▪ brak specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ brak w gminie ośrodków wsparcia dziennego dla osób starszych i niepełnosprawnych ▪ niska skala działań prozdrowotnych wśród osób starszych ▪ ograniczona pomoc dla osób starszych ze strony rodziny ▪ istnienie w gminie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie ▪ brak dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie ▪ nieodpowiednia liczba pracowników socjalnych ▪ niski poziom wynagrodzenia kadry pomocy społecznej ▪ niedostatecznie rozwinięta w gminie sieć placówek pomocy społecznej ▪ deficyt podmiotów ekonomii społecznej w gminie, w tym działających w obszarze polityki społecznej ▪ niski poziom aktywności społecznej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ pozyskiwanie inwestorów i tworzenie nowych miejsc pracy ▪ rozwój turystyki, w tym agroturystyki ▪ wzrost dostępności kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich ▪ aktywne poszukiwanie pracy przez osoby bezrobotne ▪ skuteczniejsze pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ występowanie w gminie zjawiska dziedziczenia bezrobocia ▪ niewielki potencjał inwestorów w regionie ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ wzrost poziomu bezrobocia w kraju i spadek dynamiki w gospodarce ▪ kryzys rodziny i rozluźnienie więzi rodzinnych

- dostęp do europejskich rynków pracy
- rozwój budownictwa socjalnego
- zwiększająca się świadomość społeczna na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie
- rozwój profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie
- rozwijanie nowych form aktywności wśród seniorów i osób z niepełnosprawnościami
- dostępność programów pozwalających na rozwój infrastruktury socjalnej dla osób starszych i niepełnosprawnych
- rozwój infrastruktury socjalnej i sektora ekonomii społecznej, w tym sektora pozarządowego oraz zacieśnianie z nim współpracy
- zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej
- dalsze podnoszenie kwalifikacji przez pracowników GOPS-u
- zwiększenie świadomości władz gminy w zakresie roli i potrzeb sektora pomocy społecznej
- wzrost aktywności obywatelskiej
- dalszy rozwój wolontariatu
- nieprawidłowe wzorce rodzinne
- rozpad więzi społecznych
- obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej
- coraz większy dostęp do używek
- rosnąca liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych
- ukryty charakter problemu przemocy w rodzinie
- zwiększająca się liczba osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych
- niezadawalający poziom życia i izolacja osób starszych
- niski poziom społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych
- występowanie zjawiska migracji osób młodych do większych jednostek administracyjnych
- zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników pomocy społecznej
- niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej
- biurokracja w pomocy społecznej

16. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Kolno, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- dalsze wspieranie osób i rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, a także znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji zawodowej;

- zwiastujący proces starzenia się społeczności lokalnej i zwiększający ryzyko chorób i niepełnosprawności stały wzrost liczby osób starszych, któremu towarzyszy spadek liczby osób w wieku produkcyjnym;
- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej;
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, w tym zapewnienie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- usprawnianie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz rozwijanie aktywności obywatelskiej.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2021-2027. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

- 1. Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich;
- 2. Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego:** tworzenie w gminie nowych miejsc pracy oraz wspieranie osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej;

- 3. Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania:** zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych;
- 4. Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego:** rozwijanie sektora pomocy społecznej oraz wzmocnienie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Kolno w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 jest:

Wzmacnianie rodzin, podniesienie jakości życia mieszkańców i stwarzanie im warunków do rozwoju, skuteczne aktywizowanie i integrowanie osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, czas realizacji oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.:

Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie.

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.
2. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
3. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
4. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.

2. Utrzymanie, a w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny, zorganizowanie „Szkoły dla rodziców”.
4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
5. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
6. Podjęcie działań w kierunku zapewnienia dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3.
7. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie rodzinnych pikników.
8. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej spędzanie czasu wolnego oraz rozwój uzdolnień i zainteresowań dzieci i młodzieży, organizowanie wypoczynku.
9. Rozwijanie oferty świetlic wiejskich w gminie oraz tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
10. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.
11. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.
12. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez rozwijanie oferty funkcjonującego w gminie punktu konsultacyjnego oraz zacieśnienie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia funkcjonującymi poza gminą.
2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli.
3. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym działań mających na celu utworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Zintensyfikowanie działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. Tworzenie w gminie mieszkań dla ofiar przemocy w rodzinie, w razie potrzeby zapewnienie im miejsc w ośrodkach wsparcia, a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Olsztynie.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń zdrowotnych, głównie specjalistycznych.
3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie

mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia i ich skutkami.

5. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.
6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie; zwiększenie częstotliwości patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych.
4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę i remont dróg gminnych, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Olsztynie, gminne niepubliczne placówki oświatowe, placówki ponadpodstawowe, niepubliczne placówki ochrony zdrowia, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, w tym dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, organizacje zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, oraz Kościoł, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Niższy odsetek rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, zapewnienie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3., podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, wydatniejsze wsparcie dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, wzrost zasobu wiedzy mieszkańców o przestępczości i jej skutkach, bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 2.:

Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego.

Cele operacyjne:

1. Tworzenie w gminie nowych miejsc pracy.
2. Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, tworzenie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych.
2. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej.
3. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, m.in. poprzez promowanie jej walorów oraz rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystycznej.
4. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności.
5. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej.
6. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi, obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
7. Udzielanie przez GOPS pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.

8. Udzielanie przez GOPS świadczenia wychowawczego i świadczenia „Dobry Start”.
9. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia bezrobocia i biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
10. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np. zbiórek).
11. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
12. Wspieranie podmiotów ekonomii społecznej, w tym działającego w gminie klubu integracji społecznej oraz tworzenia spółdzielni socjalnych.
13. W razie potrzeby podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówkami świadczącymi wsparcie w tym zakresie.
14. Tworzenie w gminie mieszkań komunalnych, w tym mieszkań socjalnych i wspomaganych.
15. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
16. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym, a także z Kościołem.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice wiejskie.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, gminne niepubliczne placówki oświatowe, szkoły ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, placówki zapewniające schronienie, placówki ochrony zdrowia, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Aktywizacja zawodowa i usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie, wzrost aktywności gospodarczej w gminie.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Cele operacyjne

1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o dostępnych formach pomocy, podejmowanych na ich rzecz działaniach oraz przysługujących im prawach.
2. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.
3. Rozwijanie usług opiekuńczych, a w razie potrzeby uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej.
5. Podejmowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i niepełnosprawnych.
6. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach gminnych placówek kulturalnych oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym kołem gospodyń wiejskich.
7. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał.
8. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie klubu seniora, a w sprzyjających okolicznościach dziennego domu pobytu.
9. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych,

m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.

10. Podjęcie działań w kierunku zapewnienia w gminie dostępu do kształcenia integracyjnego.
11. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami aktywności zawodowej, zakładami pracy chronionej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem.
12. Rozwój wolontariatu na rzecz wspierania osób starszych i niepełnosprawnych w codziennym życiu.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, gminne niepubliczne placówki oświatowe, placówki ponadpodstawowe, niepubliczne placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, ośrodki wsparcia, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, zakłady aktywności zawodowej, zakłady pracy chronionej, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, wyższy standard świadczonych usług, lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 4.:

Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego.

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie sektora pomocy społecznej.
2. Wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach.
2. Utrzymanie, a w razie potrzeby zwiększenie liczby asystentów rodziny.
3. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez rozwijanie strony internetowej GOPS-u.
6. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.
3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.
4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.

5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Olsztynie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większe kompetencje kadr pomocy społecznej, wyższa jakość świadczonych usług, zwiększenie aktywności mieszkańców, zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolno na lata 2021-2027 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Program współpracy Gminy Kolno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert).

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolno na lata 2021-2027 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 16. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2027 (w zł)

2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.
5.013.557	5.113.828	5.216.104	5.320.426	5.426.835	5.535.372	5.646.079

Źródło danych: Urząd Gminy Kolno.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2017-2019.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną

wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Wójt Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe (dla każdego wskaźnika określono jego wartość początkową za rok 2019 oraz wartość docelową w ostatnim roku realizacji dokumentu). W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Tabela 17. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii

wskaźnik monitoringowy	wartość w 2019 r.	wartość docelowa w 2027 r.
Cel strategiczny 1		
liczba rodzin objętych pracą socjalną	65	120
liczba asystentów rodziny (oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem)	1 (6)	2 (20)
liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	0	40
liczba dzieci do lat 3. objętych opieką	0	15
liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (i liczba osób objętych w ich ramach opieką)	0 (0)	1 (20)
liczba realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka (oraz liczba osób nimi objętych)	0 (0)	2 (30)
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie	1, 0, 0	5, 2, 10
liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego	20	26
liczba grup samopomocowych	0	2
liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego	8	10
liczba mieszkań dla ofiar przemocy w rodzinie	0	5
liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia	0	5

liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	0	8
liczba przedsięwzięć gminy w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	0	4
liczba osób objętych podstawowymi i specjalistycznymi świadczeniami zdrowotnymi	773	920
liczba realizowanych programów zdrowotnych	1	2
liczba popełnionych przestępstw	24	35
liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych (w zakresie profilaktyki)	3	10
liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze	3	5
cel strategiczny 2		
liczba podmiotów gospodarczych w gminie	150	170
liczba osób bezrobotnych w gminie	141	150
liczba mieszkańców gminy objętych przez Powiatowy Urząd Pracy wsparciem	50	70
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności	144, 145, 1	142, 152, 5
liczba rodzin pobierających świadczenia pomocy społecznej, świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego	120, 170, 22	130, 180, 20
liczba gospodarstw pobierających dodatki mieszkaniowe (i energetyczne)	1 (0)	10 (0)
liczba wydanych świadczeń wychowawczych (oraz świadczeń „Dobry Start”)	329 (283)	370 (310)
liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem w formie stypendiów i zasiłków szkolnych	45	60
liczba podmiotów ekonomii społecznej	8	14
liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie	0	3
liczba mieszkań komunalnych (w tym socjalnych)	17 (1)	25 (5)
liczba programów i projektów realizowanych na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	0	3
Cel strategiczny 3		
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	624	685
liczba seniorów objętych pomocą społeczną	24	80
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności	67	80
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	11	20
liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	3
liczba osób korzystających z klubu seniora	0	30
liczba osób korzystających z dziennego domu pobytu	0	30
liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery	1	2
liczba nowo utworzonych przez gminę i jej jednostki organizacyjne miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością	0	5
liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia poza gminą	6	10
liczba osób objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej	9	15
liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne	0	5
cel strategiczny 4		
liczba pracowników GOPS-u (w tym liczba pracowników socjalnych)	9 (2)	10 (3)

liczba pracowników GOPS-u, którzy uczestniczyli w kursach i szkoleniach	4	9
liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	8	14

Źródło danych: Urząd Gminy Kolno.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	20
Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie	26
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie	28
Tabela 4. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie	29
Tabela 5. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	35
Tabela 6. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	38
Tabela 7. Przestępstwa popełnione w gminie w 2019 roku	41
Tabela 8. Kadra GOPS-u w 2019 roku.....	43
Tabela 9. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2017-2019.....	43
Tabela 10. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2017-2019.....	47
Tabela 11. Dzieci z gminy umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2017-2019	49
Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019	50
Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	52
Tabela 14. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	53
Tabela 15. Organizacje pozarządowe w gminie.....	56
Tabela 16. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2027 (w zł)	90
Tabela 17. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii	91

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2017-2019 ..	16
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2017-2019	17
Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2017-2019	19
Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2017-2019	19
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie.....	21
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2017-2019	22
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2019 roku.....	22
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2017-2019* .	23
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2017-2019	23
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie olsztyńskim, w województwie warmińsko-mazurskim i w kraju w latach 2017-2019 (w %)	24
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia	25
Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2019 roku	30
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2019 roku.	30
Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2019 roku.....	31
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.	32
Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	32
Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku.....	33
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku.....	33
Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Olsztynie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019 .	34
Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2017-2019.....	36
Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2017-2019	37

Wykres 27. Osoby w gminie, którym w latach 2017-2019 udzielono pomocy i wsparcia	45
Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie.....	45
Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie pieniężne.....	45
Wykres 30. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie niepieniężne.....	45
Wykres 31. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 (liczba osób w rodzinach)	46
Wykres 32. Warunki życia w gminie	57
Wykres 33. Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców gminy	58
Wykres 34. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	59
Wykres 35. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	60
Wykres 36. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?.....	60
Wykres 37. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?.....	61
Wykres 38. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?.....	61
Wykres 39. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?	62
Wykres 40. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	62
Wykres 41. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	63
Wykres 42. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	63
Wykres 43. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	64
Wykres 44. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	65
Wykres 45. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?	65
Wykres 46. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie	66

Wykres 47. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	66
Wykres 48. Problemy najczęściej dotyczące osoby starsze z gminy	67
Wykres 49. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	67
Wykres 50. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy	68
Wykres 51. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?.....	68
Wykres 52. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?.....	69
Wykres 53. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie.....	69
Wykres 54. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	70